

RaîSeS

EĞİTİM VE KÜLTÜR DERGİSİ

MART 2021

SAYI:2

**Şiddet ile
Hoşgörünün
Doğası Farklıdır**

Merkezefendi
Rehberlik ve Araştırma Merkezi

İÇİNDEKİLER

- 02 Önsöz
- 03 Şiddet Olgusu ve Türleri
- 05 Flört Şiddeti
- 09 Akran Zorbalığı
- 14 İnsan, İnsan Derler İdi
- 16 Ayna Misalidir İnsan
- 19 İslam Dininde Ailenin Yeri
- 23 Öfkeni Tanı ve Yönet
- 26 Şiddetin Yasal Boyutu
- 28 Şiddeti Önleme ve İzleme Merkezini Biliyor muyuz?
- 33 Kadın Cinayetleri Neden Artıyor?
- 36 Toplumsal Çözüme Dair
- 38 Sonuç
- 39 Sonsöz

Adres
Bahçelievler
Mah. 3018 Sok. No2/A
Merkezefendi/DENİZLİ
Telefon
0258 377 377 4

Merkezefendi
Rehberlik ve Araştırma Merkezi

adına
Yayın Sahibi Kurum Müdürü
Gürcan KIRAÇ

Yayın Kurulu
PDR Bölüm Başkanı Orhan ÖKSÜZ
Psikolog Gülay KORKUT
Psikolojik Dan. Barış İLHAN
Psikolojik Dan. Muzaffer ESKİN
Psikolojik Dan. Süleyman DEMİRCİ
Psikolojik Dan. Miktat ACUN
Psikolojik Dan. Ümmühan YASIT
Psikolojik Dan. Ulvi ERDÖN
Psikolojik Dan. Dilek YURT
Psikolojik Dan. Ayşegül BALIM ÖZTÜRK
Özel Eğitim Öğr. Tarık ŞAHİN
Özel Eğitim Öğr. Tuba UÇAR
Türkçe Öğr. Demet NAR

ÖNSÖZ

Şiddet ve sertlik: Karşıt görüşte olanlara, inandırma veya uzlaştırma yerine kaba kuvvet kullanma, duygu ve davranışta aşırılık anlamlarına gelmektedir. Şiddet göstermek, kaba, sert davranmaktır. Şiddet davranışı, içine sadece fiziksel içerikli şiddeti değil, sözel ve psikolojik tacizi de içeren davranışlar ile birine bilerek rahatsızlık veya fiziki olarak zarar vermeyi de almaktadır.

Günümüzde etkisini arttırarak varlığını hissettiren şiddet, birçok alanın araştırma konusu olmuştur. Bizim çalışmamızda, şiddet olgusunu, şiddetin nedenleri, ulaştığı sosyal boyut ve çocuklar, gençler ve yetişkinler üzerindeki etkileri üzerinde durduk. Şiddetin en yaygın görülen biçimlerinden erkeğin kadına şiddetini ele aldık. Kadına yönelik şiddete, kadının şiddet karşısındaki çaresiz kalışına ve şiddete uğrayan kadının nasıl yardım alması gerektiği konularında rehber olmaya çalıştık.

Merkeze fendi Rehberlik ve Araştırma Merkezi olarak şiddet karşısında toplumsal yetersiz kalışı, görülen sıkıntıları, eksiklikleri dile getirdik. Bu sıkıntılar ve eksiklikler karşısında yapılması gerekenler konusunda rehberlik yapmaya çalıştık. Bu dergiden bir kişinin bile faydalanması bizim için önemlidir. Amacımız kelebek etkisi yaratabilmek.

Çalışmamızın topluma faydalı olmasını temenni ediyoruz.

Gürcan KIRAÇ
Merkeze fendi RAM Müdürü

HAZIRLAYAN:

AYŞEGÜL BALIM ÖZTÜRK
PSİKOLOJİK DANIŞMAN

ŞİDDET OLGUSU VE TÜRLERİ

Dünya Sağlık Örgütü'ne göre şiddet, “fiziksel güç veya iktidarın kasıtlı bir tehdit veya gerçeklik biçiminde bir başkasına uygulanması sonucunda maruz kalan kişide yaralanma, ölüm ve psikolojik zarara yol açması ya da açma olasılığı bulunması” durumu olarak tanımlanmıştır. Büyük Türkçe Sözlükte ise “ bir devinimin, bir gücün, bir davranışın derecesi, yeğinlik, sertlik” devamında da korku baskı zulüm işkence olarak birçok terim eklenmektedir.

İnsanlık tarihi içerisinde şiddet her durumda karşımıza çıkar. Bazı kaynaklara göre Habil ve Kabil ile başlar. İnsanın kontrol dürtülerini kaybetmesinden doğar ve toplum tarafından beslenir. Bireysel de olabilir kitlesel de. Arkeolojik kazılarda bulunan iskeletlerdeki yaralanmalardan tutun da savaş malzemelerine, destanlara, yazılan şiirlere, mezarlara oyulan kabartmalara kadar birçok materyalini görme şansımız vardır.

Hedefi açısından şiddet, amaçsal ve araçsal şiddet şeklinde iki kısımda incelenmektedir: Amaçsal Şiddet: Kişinin kendi dışındaki birey, eşya veya hayvana kasıtlı olarak kötülük yapması, kötülük yapmayı arzulamasıdır (örneğin intikam amacıyla birini öldürmek). Araçsal Şiddet: Başka bir kazanım için (örneğin gücünü, sosyal konumunu korumak için) şiddeti araç olarak kullanmaktır. Bu ayrımın kategorik olmadığı, şiddetin çoğu kez bu ikisinin karışımı hâlinde işlendiği de iddia edilmiştir.

Dünya Sağlık Örgütüne Göre Şiddet Türleri:

Fiziksel Şiddet:

Kaba kuvvetin korkutma, sindirme ve yaptırım aracı olarak kullanılmasıdır. İtme kakma ile başlayıp dayanın ve işkencenin her türlü; evden atmak, eve almamak, boğmak, kesici delici alet veya ateşli silahlar ile tehdit ya da darp etmek, öldürmek ile

devam edebilen kaba kuvvetin her türlüünü kapsar. Aile içi şiddet de en çok uygulanan, bilinen biçimdir. Alkol ya da madde kullanmaya zorlamak bile bu kategori içinde değerlendirilebilir.

Duygusal Şiddet:

Duygusal ihtiyaçların karşı tarafa baskı uygulamak adına sürekli istismar edilmesi durumudur. Bir yaptırım ve tehdit aracı olarak kullanılmasıdır. Sevgi ve şefkat göstermemek, aşağılamak, hakaret etmek, sürekli olumsuz eleştirmek, yasaklar getirmek, fiziksel şiddet göstermek ile tehdit etmek, aile ve toplumdaki diğer fertler ile görüşmesini engellemek örneklerinden bazılarıdır. Kişinin ruh sağlığını bozmak adına yapılan eylem ve söylemlerin tamamını kapsar.

Ekonomik Şiddet:

Ekonomik kaynakların ve paranın, kadın üzerinde bir yaptırım, tehdit, kontrol aracı olarak sürekli kullanılmasıdır. Çalışmasını engellemek, parayı almak ve kontrol etmek, edinilen malların yasal sahibinin sadece erkek olması, temel ihtiyaçları karşılayacak parayı vermemek ya da verilen miktar ile ilgili sürekli aşağılamak ekonomik şiddetin en bilinen yanlarıdır.

Cinsel Şiddet:

Cinselliğin bir kontrol aracı, sindirme ve tehdit unsuru olarak kullanılmasıdır. Fuhuşa zorlama, tecavüz, aldatmak, aşırı kıskançlık, şüphencilik, kadının

istemediği cinsel aktivitelere zorlamak örnekleri olabilir. Cinsel şiddete çoğu zaman fiziksel ve duygusal şiddetle eşlik eder.

Şiddet; bütün toplumlarda, dinlerde, kültürlerde var olan ve süregelen kanayan bir yaradır. Şiddetin her türlüünün sonuçları genellikle aşağıdaki gibidir:

- Öğrenilmiş çaresizlik, tekrarlanan yeni bir şiddet vakası.
- Yoğun korku, panik, endişe, güvensizlik, ümitsizlik, utanç.
- Ağır yaralanma, fiziksel engellilik.
- Ölüm, kendini koruma amaçlı işlenen cinayet, intihar teşebbüsü veya düşüncesi.
- Boşanma, alkol ve madde bağımlılığı, yeme ve/veya uyku problemleri.
- Travma sonrası stres bozukluğu, depresyon, psikolojik temelli fiziksel şikâyetler.
- Çocukların da dahil olduğu toplumun derinden etkilendiği olumsuzluklar.

HAZIRLAYAN:

BARIŞ İLHAN
PSİKÖLOJİK DANIŞMAN

FLÖRT ŞİDDETİ

Flört hakkında herkes tarafından kabul edilen belirli bir tanımı yoktur. Flört uzun-kısa süreli romantik ilişki, bir veya birden çok kez yapılmış görüşme, buluşma eylemi olarak tanımlanabilmektedir.

Flört şiddeti birçok şiddet türünü kendi çatısı altında toplayan bir çatı kavramdır. Birliktelik içinde ya da birliktelik bittikten sonra tarafların birbirlerine yönelik, cinsel, psikolojik, fiziksel şiddete başvurarak birinin diğeri üzerinde baskı kurmaya çalıştığı, karşısındakine zarar veren davranış biçimi olarak nitelendirilebilir.

Hiçbir şiddet türü diğlerinden daha önemli ya da diğlerinden daha önemsiz sayılamaz. Şiddet türleri arasında en azından en çoğuna bir sıralama yapılamaz Tüm şiddet türleri önemlidir ve aralarında bir hiyerarşi kurmak mümkün değildir. Ülkemizde psikolojik şiddet, fiziksel şiddete oranla

daha fazla uygulanmasına rağmen daha az önemsenmektedir.

Flört şiddetinin en çok yaşandığı dönem lise ve özellikle üniversite yıllarıdır. Üniversite öğrencileri aile ortamından uzakta birey olma çabası içinde oldukları dönemde, farklı bireylerle yakınlık-bağlılık kurmak isterler. Genellikle uzun soluklu ilk romantik ilişkilerin yaşandığı bu dönemlerde kişiler neyin flört şiddeti olduğu konusunda bilinçli durumda olmayabilir. Var olan çoğu davranışı normal görme eğilimindedir.

Şiddetin alt boyutlarından biri olan flört şiddetinin de kendi içinde 6 farklı boyutu vardır. Bunlar cinsel, fiziksel, psikolojik, sosyal, dijital ve ısrarlı takip flört şiddeti boyutlarıdır.

Fiziksel flört şiddeti, romantik ilişki içindeki partnerlerden birinin diğesine bedensel bir zarar vermesi olarak açıklanabilmektedir.

Örneğin; romantik partnerini tırmalamak, kolunu sıkmak, tokat atmak, itmek, duvara yaslamak, boğazını sıkmak, bir eşya fırlatmak, bıçak ya da silah çekmek, tekmelemek, ısırarak, saçını çekmek şeklindedir. Partnerin, ilişkinin başlangıç aşamasında öfke anlarında eşyalara ya da kendisine fiziksel zarar vermesi, duvara ya da masaya yumruk atması şiddete meyilli olduğu izlenimi verir.

Psikolojik flört şiddeti, romantik ilişki içindeki partnerlerden birinin diğerine korku uyandıracak, kendisine olan güvenini zedeleyecek zararlar vermesi olarak açıklanabilmektedir. Gözle görülmediği için fark edilmesi zordur ve bu sebeple şiddete maruz kalan kişinin sağaltımı uzun zaman alabilmektedir.

Örneğin; arkadaşlarının yanında romantik partnerini küçük düşürücü hareketlerde bulunmak, aşağılamak, kendisini yetersiz hissetmesine neden olmak, azarlamak şeklindedir. Partnerin sende korku uyandıracak, senin kendine olan güvenini ve saygını zedeleyecek biçimde konuşması ve davranması, isim takması, bağırması, iftira, hakaret veya küfür etmesi, ne yapman ve ne giymen gerektiğini söylemesi, başkalarının önünde küçük düşürmesi, tehdit etmesi, kötülemesi ve ismini karalaması, suçlaması, yıkıcı bir biçimde eleştirmesi, “koruma altına alma” bahanesiyle yönlendirmesi, sırlarını başkalarına söy-

lemesi psikolojik şiddet örnekleridir. Bu tarz davranışlar şiddete uğrayan kişinin kendine olan saygısını zedelemekte ve etkisi uzun yıllar sürmektedir.

Cinsel flört şiddeti, romantik ilişki içindeki partnerlerden birinin diğerini, cinsel beraberlik sürecinde yakınlık yaşamak için zorlaması, “hayır” kelimesini kabul etmemesi durumudur. Partnerin diğerini cinsel yakınlık istemediği halde öpmesi veya dokunması, alkolün etkisi altındayken ya da bilincin yerinde değilken cinsel birliktelik kurması, cinsel birliktelik sırasında, öncesinde veya sonrasında küçümseyici ve kaba bir tutum sergilemesi, doğum kontrol yöntemlerini kullanmaması veya kullanmaya izin vermemesi cinsel şiddet örnekleridir. Partner, cinsel yakınlık kuramadığı durumlarda küsme, uzaklaşma, ilişkiyi bitirmekle tehdit etme durumlarına girebilir, cinsel yakınlık kurmamayı, karşıdaki kişinin sevgi eksikliğine bağlayıp bilinçli olarak duygusal baskı oluşturabilir, sevseydin benimle birlikte

olurdun gibi sözler söyleyebilir. Son yıllarda, ergenliğe girişle birlikte ortaokul ve lise yıllarında çiftlerin birbirine cinsel içerikli fotoğraflar gönderip bu fotoğrafların tehdit unsuru haline gelmesi ya da bu fotoğrafların elden ele yayılması da gittikçe artan bir sorun olarak göze çarpmakta ve bu sorun kişileri çok zor durumda bırakmaktadır.

Sosyal flört şiddeti, romantik ilişki içindeki partnerlerden birinin, diğerinin sosyal ilişkilerini kısıtlaması, kontrol altına alması ve sosyal çevresinden soyutlanmasını istemesidir. Sosyal flört şiddeti, kişinin yalnızlaşmasına neden olacak şekilde davranmasıdır. Sevgilinin aile veya arkadaşlarıyla görüşmesine izin vermemesi, kimlerle arkadaş olacağını kontrol etmesi, “namusunu koruduğunu” söyleyerek karşı cins arkadaşlarıyla konuşmasını yasaklaması, kıskançlık yaparak sosyal ilişkileri kısıtlamaya çalışması ve kıskançlığı sevgisinin ölçütü gibi göstermesi, arkadaşlarına zaman ayırdığında seni suçlaması, eleştirmesi veya sana küsmesi, sürekli başkalarıyla flört edip

etmediğini araştırması, toplum, aile veya okul karşısında “utandırmak” ya da “rezil etmekle” tehdit etmesi sosyal şiddet örnekleridir.

Dijital flört şiddeti, sevgilinin teknolojik araçları kişiyi kontrol etmek için kullanması, bu araçlar aracılığıyla tehdit etmesidir. Sevgilinin sosyal medya hesaplarının şifrelerini istemesi ve kontrol etmesi, sosyal medyada kimlerle arkadaş olabileceğine karar vermesi, resim ya da video göndermek için zorlaması, telefonunu veya bilgisayarını karıştırmayı, sürekli mesaj atması ve hızlı bir yanıt beklemesi dijital şiddet örnekleridir.

Israrlı takip flört şiddeti, romantik ilişki içindeki partnerlerden birinin ayrıldığı ya da hala beraber olduğu partnerini sürekli fiziksel ya da dijital olarak takip etmesidir. Takip davranışı karşısındaki insana korku vermeyi ve güvencesiz hissettirmeyi hedef almaktadır. Eski sevgilinin haber vermeden veya davet edilmeden evine ya da okuluna gelmesi, gittiğin yerlerde karşına çıkması, sürekli hediye veya çiçek alması veya göndermesi, arkadaş çevrenle iletişim kurması ve seninle ilgili bilgi almaya çalışması, senin eşyalarına zarar vermesi ısrarlı takip davranışı örnekleridir.

Buraya kadar olan bölümde hangi davranış ve tutumların flört şiddetine örnek olabileceğini anlamaya ve farkında olmaya çalıştık. Peki, flört şiddetiyle

karşı karşıya olan kişi neler yapabilir biraz ona bakalım.

Sevgilinden farklı fikirlere, isteklere, önceliklere sahip olabilirsin. Her ilişkide farklılıkların ortaya çıkması, anlaşmazlıkların olması doğaldır. Önemli olan bunları nasıl çözdüğünüzdür. Flört şiddeti ile karşılaşıldığı zaman partnerin düzeleceği ya da değişeceği ümidiyle ilişkiye devam etmek, partnerleri daha zor durumlara sokabilmektedir.

- Güvenli ve eşit bir ilişki kurmak için kurallar koyarak sınırlarını koruyabilirsin. Kurallar koymak, hangi tür davranışları kabul etmeyeceğini söylemek ve bu kurallara uymadığında ondan uzaklaşmak ya da ayrılmak senin güvende olmanı sağlayacak en önemli adımdır. Bu sayede şiddetsiz, güvenli, eşit ilişkiler kurabilirsin.
- Şiddeti normal bir davranış olarak kabul etmemen çok önemli. Aklından “bunu hak ettim”, “herkesin sevgilisi böyle davranıyor, annem babam da böyle” gibi düşünceler geçebilir. Haklı şiddet yoktur. Flört şiddetini tanıman ve kendini sorumlu görmemen çok önemli. Şiddetin sorumlusu, şiddeti uygulayandır.
- Bu konunun önemli bir sorun olduğunu kabul edip partnerine, öfke kontrolü konusunda yardım alması için bir uzmana gitmeyi önerebilirsin.

- Sevgilin şiddeti bir problem olarak görmüyorsa ve şiddeti durdurmak için herhangi bir adım atmıyorsa, ilişkiden uzaklaşmalısın. Onu değiştirmeye çalışma, bunu o istemeli ve çaba içerisinde olmalı. Şiddeti durdurmak onun sorumluluğu.
- Sevgilinden ayrılmayı düşündüğünde “Bana çok iyi davrandığı oluyor”, “Her zaman böyle sinirli değil”, “Aslında beni çok seviyor” gibi düşüncelere kapılabilirsin. Yalnız kalmaktan korkuyor olabilirsin. Daha önce ayrılmayı deneyip onu affetmiş olabilirsin. Onun istediği gibi biri olmaya çabalıyor olabilirsin. Onunla ileride çok iyi bir ilişki kurabileceğini umut ediyor olabilirsin. Bu gibi düşünceler ilişkide şiddet döngüsünü besleyen düşüncelerdir. Bu gibi olasılıklardan ziyade deneyimlerini ciddiye almalısın.
- Birey, flört şiddeti ile karşılaştığında tanıdığı güvendiği biriyle paylaşabilir. Birey, kendisini daha güçlü hissetmek ve dayanıklılığını artırmak için yardım ve destek istemelidir. Fiziksel şiddete maruz kaldığı takdirde Polis, Jandarma, Alo 183, (Kadın, Çocuk, Aile Danışma Hattı) ya da ŞÖNİM gibi dayanışma hatlarından destek alması bireyin yararına olacaktır.

HAZIRLAYAN:

SÜLEYMAN DEMİRCİ
PSİKOLOJİK DANIŞMAN

AKRAN ZORBALIĞI

Akran zorbalığı saldırganlığın bir türü olmakla birlikte genel saldırganlıktan bazı yönleri ile ayrılmaktadır. Bir söz ya da davranışın akran zorbalığı olarak tanımlanabilmesi için saldırgan özelliğin yanında tarafların eşit olmayan güç dengeleri, kasıtlı yapılıyor olması ve zamanla tekrarlanması gerekmektedir. Hedef genellikle tek bir kişi olmakla birlikte bir grup da olabilmektedir.

Kapsamında değerlendirilen eylemler; vurma, tekme atma, itme, dürtme gibi fiziksel yolla ya da tehdit etme, alay etme, sataşma, isim takma gibi sözel yolla ortaya çıkabileceği gibi fiziksel ya da sözel olmayan bir yolla ortaya çıkabilmektedir. Kasıtlı olarak bir grubun dışına itme, sosyal dışlama vb. fiziksel ve sözel zorbalık, mağdur kişiye yönelen açık saldırılar içermesi ve gözlemlenebilirliği sebebiyle doğrudan zorbalık olarak tanımlanır. Farklı çalış-

malarda dolaylı zorbalık yerine psikolojik, sosyal manipülasyon ya da ilişkisel zorbalık kavramları kullanılmaktadır.

Fiziksel, sözel ve ilişkisel zorbalığa ek olarak gündelik yaşamımızın vazgeçilmez unsuru olan teknolojik araçların kullanımının yaygınlaşması ile birlikte e-posta, mesaj, sosyal medya platformları kullanılarak gerçekleştirilen farklı bir zorbalık türü daha bulunmaktadır. Kullanımı yaygınlaşan iletişim araçları öğrencilerin sosyal medyada en fazla etkileşime girdiği kişilerin okul arkadaşları olması, okullarda yaşanan akran zorbalığının elektronik ortama taşınmasıyla karşımıza siber zorbalık olarak çıkmaktadır.

Araştırma sonuçlarına göre akran zorbalığında cinsiyete bağlı değişiklikler, akran zorbalığı ve cinsiyet arasındaki ilişkiler ülkelere göre farklılıklar göstermektedir. Mağdur birey ve cinsiyet arasındaki ilişkilere bakıldığında; erkeklerin kızlara

göre akran zorbalığına daha fazla maruz kaldığı, farklı bir ülkede yapılan araştırma sonuçlarına göre kızların daha fazla mağdur olduğu, yine farklı bir ülkede erkeklerle kızlar arasında akran zorbalığına maruz kalma bakımından bir farklılık olmadığı gözlemlenmiştir.

Kızların ve erkeklerin yapılan ve maruz kalınan akran zorbalığının türü açısından farklılık gösterdiği görülmektedir. Erkekler çoğunlukla vurma, tekme atma, itme, dürtme gibi fiziksel zorbalık davranışlarında, kızlar ise sosyal dışlama, kasten grubun dışına itme gibi dolaylı akran zorbalığına yönelmektedir. İsim takma, alay etme gibi sözel akran zorbalığı cinsiyet açısından farklılık göstermemektedir.

Akran zorbalığında 7-16 yaş aralığında öğrenciler incelendiğinde cinsiyet fark etmeksizin maruz kalma oranlarının yaşa bağlı olarak sistematik bir şekilde düştüğü gözlemlenmiştir.

Örneğin, 4. sınıf öğrencilerinin mağdur-iyet ihtimalleri 2. sınıf öğrencilerinden daha düşüktür. Mağduriyet oranlarında yaşla birlikte düşüş gözlemlenirken, akran zorbalığı yapmada yaşa bağlı artış olduğu gözlemlenmiştir.

İlkokuldan ortaokula, ortaokuldan liseye, kademe değişikliklerinde çocuklar yeni akran gruplarında üstünlük kurmaya çalıştıklarından dolayı akran

zorbalığı yapmada artış görülmektedir. Kademe içerisinde devam eden akran zorbalığı son yılda önceki yıllara göre azalmakta fakat sonraki kademe değişikliğinde tekrar yükselmektedir.

Akran zorbalığı yapmak ve akran zorbalığına maruz kalmak önemli fiziksel, sosyal ve psikolojik sonuçlara sebep olur. Bu sonuçlar düşük psikolojik sağlık, düşük sosyal uyum, psikolojik rahatsızlık ve fiziksel hastalık belirtileri olmak üzere 4 kategoride ele alınmaktadır.

- Düşük psikolojik sağlık; Öfke mutsuzluk, üzüntü, düşük benlik saygısı gibi psikolojik rahatsızlık olmayan fakat hoşla gitmeyen durumlardır.
- Düşük sosyal uyum; Yalnızlık, yalıtılmışlık, okulu sevmeme, okula devamsızlık gibi bireyin sosyal çevresine karşı hissettiği hoşnutsuzlukları içerir.

- Psikolojik rahatsızlık; Yüksek kaygı düzeyi, depresyon, intihar düşünceleri gibi ciddi riskler içerir.
- Fiziksel hastalık belirtileri; Tıbben tanılanmış fiziksel hastalıkları kapsar. Psikosomatik belirtiler bu grupta değerlendirilir.

Sürekli zorbalığa maruz kalan öğrencilerin diğer öğrencilere göre teneffüslerden hoşlanmadıkları, daha fazla devamsızlık yaptıkları, okulda daha az arkadaşlarının olduğu, duygusal, akran ilişkili davranış problemleri yaşadıkları görülür.

Ülkemizde yapılan araştırmalarda ilkokul öğrencilerinin %34'ü akademik yıl boyunca en az bir kez sözlü zorbalığa, %33'ü fiziksel zorbalığa, %29'u duygusal zorbalığa, %17'si cinsel zorbalığa maruz kaldıklarını ve zorbalık olaylarının en fazla okul bahçesinde ve sınıflarda gerçekleştiğini belirtmişlerdir. Ortaokul öğrencilerinin ve lise 9-10. sınıf öğrencilerinin %8'i akran zorbalığına maruz kaldığını belirtmiştir. Erkek öğrencilerin hem daha fazla akran zorbalığı yaptıkları, hem de daha fazla zorbalığa maruz kaldıkları tespit edilmiştir.

Akranlarının sürekli zorbalığına maruz kalan çocukların, yapılanları hak eden birisiymiş gibi algılamaya ve giderek kendilerini değersiz görmeye başladıkları görülmüştür.

Akran zorbalığı yapma ve maruz kalmayla ilişkili bir başka değişken anne ve baba ile olan ilişkilerdir. Hem zorbalık yapan hem de maruz kalan kızların anne ve babalarını daha az denetleyici algıladıkları, bireyselliklerini ifade etmelerinde destek olmadıkları ve babaları ile olan ilişkilerini olumsuz değerlendirdikleri görülmektedir. Zorbalığa maruz kalan kızların anne ve babalarının reddedici, denetleyici, aşırı koruyucu, sevgi, şefkat ve ilgilerinden yoksun olduklarını ifade ettikleri görülmektedir. Erkek ergenlerde ebeveynlere güven ve bağ azaldıkça hem zorbalık yapma hem de zorbalığa maruz kalma oranının arttığı, stresle başa çıkma becerilerinden uzaklaştıkları görülmektedir.

Öğrencilerin akran zorbalığı ile baş etmek için daha çok zorbalık yapan çocuktan uzaklaştıkları, en çok öğretmenlerinden yardım aldıkları görülmektedir. Zorbalıkla karşılaşan kızların çoğunlukla başkalarından yardım isteme, erkeklerin ise çoğunlukla karşı koyup mücadele etme, okuldan uzak durma gibi davranışlara yöneldikleri görülmektedir. Ülkemizde akran zorbalığı diğer birçok ülkede ve kültürde olduğu gibi yaygın olup önleyici

tedbirlerin geliştirilmesi gerekmektedir.

Akran zorbalığının önlenmesine yönelik geliştirilmiş programlar bulunmaktadır. Bu programların içinde özellikle öğrenciler, öğretmenler, okul yönetimleri ve ailelerin koordineli çalışmasına dayanan programlar oldukça etkilidir. Grup normlarını ve okul ortamını iyileştirmek amacıyla geliştirilmiş okul temelli programlar öğrencileri izlemeye ve olumlu sosyal davranışları desteklemeye, öğrenciler, öğretmenler, okul çalışanları ve topluma yönelik eğitimler vermeye, yüksek risk altında olan öğrencilere yönelik bireysel müdahalelere ve bireysel özelliklere saygı, hoşgörü ortamını geliştirmeye odaklanmaktadır. Bu minvalde öğretmenlerin ve okul psikolojik danışmanlarının rolü önemlidir.

Zorbalığın kabul edilemez olduğuna yönelik kesin kurallar belirlenerek, zorbalığa katılan çocukların gerekli ise psiko-sosyal destek hizmeti almaları sağlanıp önleme ve müdahale hizmetlerinin uygulanmasında, okul yönetimi, öğretmenler, okul psikolojik danışmanlarıyla koordineli çalışırlar. Psikolojik danışmanlar, okulda zorbalığın yaygınlığını değerlendirerek öğrencilere, öğretmenlere ve ailelere zorbalık konusunda eğitim verirler. Öğrenciler duygu, davranış ve akademik sorunlar açısından değerlendirilebilir. Akran ilişkileri

çatışmalı olup zorbalık risk grubunda olan öğrenciler tespit edilebilir. Öfke kontrolü, başkalarına karşı daha sabırlı, sakin olma, empati ve iletişim becerileri kazanma gibi yöntemlerle okullarda akran zorbalığı problemleri çözülebilir. Akran zorbalığına karşı strateji geliştirilirken her aşamada öğrencilerin görüşleri alınarak sürece dâhil edilmeli, sorumluluk verilmelidir.

Zorbalığa dâhil olmuş öğrenciler tedbir ya da müdahale amaçlı ilgili sağlık kurumlarına yönlendirilebilir.

Okulda ya da okul dışında zamanını yalnız geçirme eğiliminde olan öğrenciler dışlama, alay etme, isim takma gibi problemleri davranışları içeren dolaylı akran zorbalığına maruz kalma ihtimalleri açısından değerlendirilmelidir.

Okullarda özel eğitim tanısı olan, karın ağrısı, baş ağrısı, uyku problemi, altını ıslatma, obezite gibi sağlık sorunları olan öğrenciler, akran zorbalığı açısından dikkatle incelenmelidir. Zorba, kurban ve zorba-kurbanlar sürekli artan ruh sağlığı sorunlarına bağlı olarak kendine zarar verme, intihar düşüncesi, intihar teşebbüsü ve tamamlanmış intihar

risk faktörleri dikkate alınarak izlenmelidirler.

Bütün öğrencilere olduğu gibi zorbalığa maruz kalan öğrencilere yaklaşım karşılıklı güven ilişkisi bakımından çok önemlidir. Mağdur öğrenci ile zorbalık fiili değerlendirilirken öğrenciye yaşadığı problemi ve duygularını anladığımız, zorbalığın mutlak kabul edilemez olduğu, yaşananlarda onun suçu

Ebeveynler zorba, kurban ya da izleyici rolünde zorbalığa her türlü katılımın çocuklar üzerindeki olumsuz sonuçları, zorbalığa maruz kalmanın belirtileri fiziksel yaralanma, darp, okula gitmek istememe, giysilerde hasar, akademik performansta düşüş, psikosomatik şikâyetler bakımından bilgilendirilmelidir. Zorbalığın devam etmesi halinde ebeveynlere okul yönetimi ile durumu değerlendirip çocuğun sınıfının

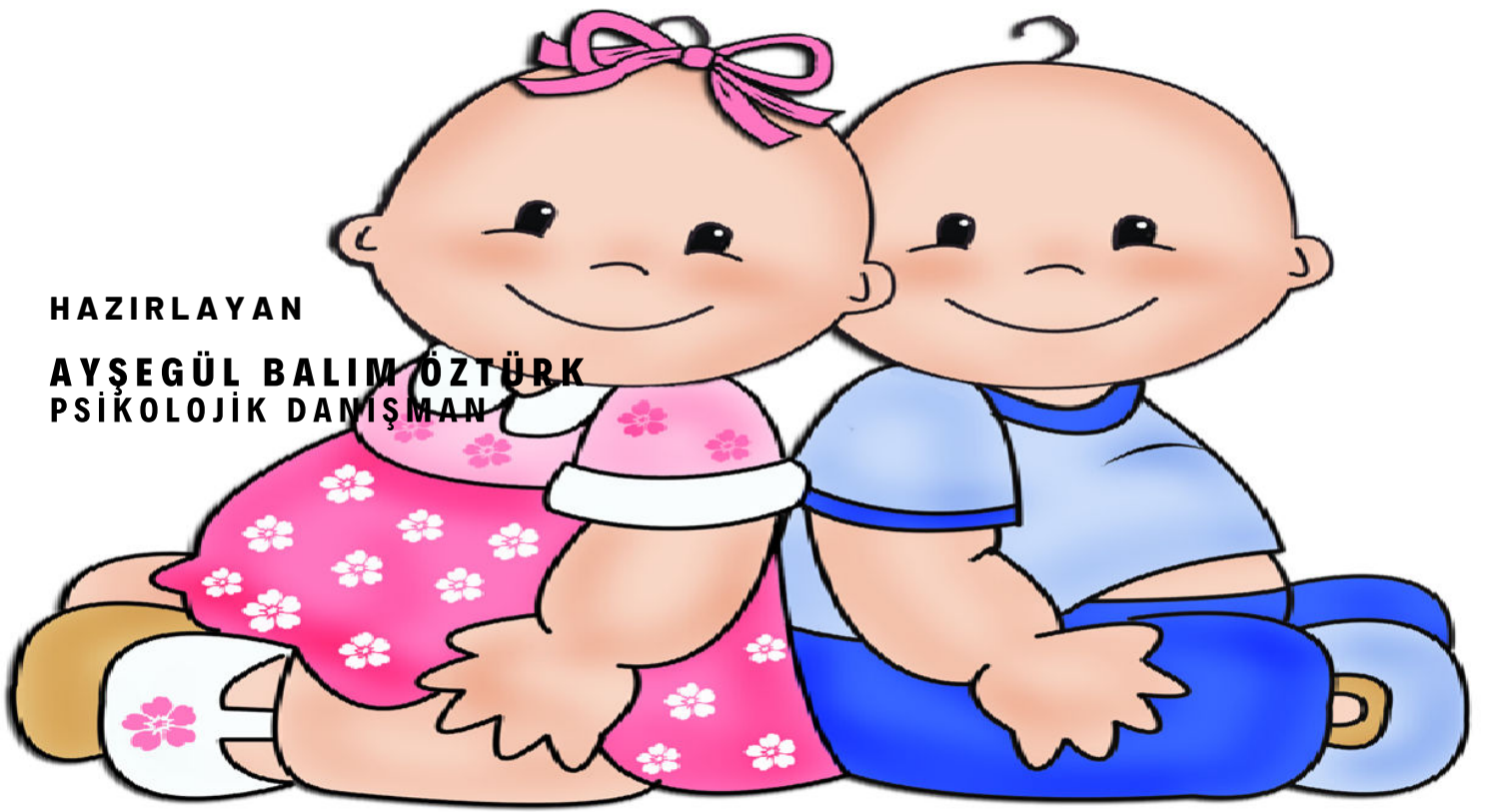

olmadığı ifade edilmelidir. Mağdur öğrenciye zorbayla sakin, kibarca konuşması, oradan hemen uzaklaşması, maruz kaldığı zorbalığı öğretmenlerine ve ebeveynlerine anlatıp destek alması telkin edilmelidir. Dünya genelinde 500 milyondan fazla internet kullanıcısı için güvenlik önlemi alan Bitdefender Antivirüs programı yapımcılarının araştırmasına göre, akran zorbalığına maruz kalan çocukların sadece %4'ü konuyu ebeveynlerine ya da öğretmenlerine anlatıyor.

değiştirilmesi, gerekirse okulunun değiştirilmesi ve çocuğu izlemeye devam etmeleri önerilmelidir.

HAZIRLAYAN

AYŞEGÜL BALIM ÖZTÜRK
PSİKOLOJİK DANIŞMAN

İNSAN, İNSAN DERLER İDİ

"Vatana, millete, anaya, babaya hayırlı evlat olsun." dileğiyle can bulur insan. Doğum sonrası en çok söylenen dilektir. Doğum öncesinden anlamlar yüklenir. Modern tıp sayesinde cinsiyet kavramı dâhil edilir ama hayırlı evlat derken cinsiyetsizdir. "Aa kızın mı olacak?" derken biraz şaşkın biraz buruk, "Oğlun mu olacak?" derken daha bir vurgulu sorulur.

Sahi bu niye bu kadar önemlidir ki hayırlı evlat dileğini bile unutturur?

Candır önemli olan, insandır. Cinsiyet rollerini biz yükleriz biyolojik gelişimine biraz daha müdahale ederek.

Önce renkleri ayırırız; kız pembe, oğlan mavi diye. Renklerin cinsiyeti olduğunu bildiririz.

Oyuncakları ayırırız; kızlara bebek, oğlanlara araba, silah diye. Oyuncakların cinsiyetini de belirledik.

Sıra hitap etmeye geldi; kızlarımız bazen prenses bazen cadı, oğullarımız aslan, paşa. Unvanların bile cinsiyeti oldu.

Sonra oyunları ayırırız; evcilik kızların olur, top-savaş oyunları oğlanların. Oyunların cinsiyeti belli oldu.

Konuşmaya başladı hayırlı evlat; kızlara kibar konuşmak, oğlanlara küfürleri öğrenmek düştü. Bunları öğrettik toplum olarak.

Eğitim hayat başlarken erkek öğretmen otoriter olur, kadın öğretmen olsun diye bir ölçüt daha ekledik.

Arkadaş seçimlerini belirledik, kızların kız arkadaşı olur diye çizgimizi de net çekerek ama oğlumıza müdahale bile etmedik.

Büyüdükçe cinsiyet rollerini biraz daha belirginleştirdik. Aslan parçasının âşık olduğunu gururla anlattık aile içinde, dost meclisinde ama kızımızın âşık olduğunu kabul etmediğimiz gibi sakladık, yasakladık.

Yaşam paylaşımında kızlarımıza ev işlerinin tamamını verirken, oğullarımıza bir bardak yıkamayı çok gördük. Dedik ki: "kız anadan öğrenir sofrayı dizmeyi, oğlan babadan öğrenir sohbet gezmeyi"

Ataerkil yapımızı "erkek adamın oğlu olur." söylemine denk düşürdük. Oğullarımıza sonsuz özgürlüğü, kızlarımıza ise katı kuralları verdik. Aslan oğullarımız ne isterse yaptı, kızlarımız kuralları az zorlasalar daha katı yaptırımlarla karşılaştı. Hor görüldü, şiddet gördü, eğitim hakkı engellendi, evlendirildi.

Sonra dedik ki bu kızlara hadi hayırlı evlat yetiştirin. Gen haritasındaki XX. ya da XY diziliminin önemi yok en hayırlısını yetiştir evladın.

"Gelinlikle çıktığın bu kapıdan kefenle girersin." sözüne inat; anneler, titredi kızlarının üzerine kol kanat gerdi. "Altın bileziği olsun, okusun, ayakları sağlam

bassın." dedi. Çağdaş toplumdaki kadın güçlendikçe erkeğin toplum tarafından verilen rolü bazen eşitlendi, bazen küçüldü. Kontrol ettiği güçten kayıp yaşandıkça erkek egemen toplum, "örf, adet, gelenek" dedi, "töre" dedi, dini kendine göre yorumladı, "kültürümüz yozlaşıyor" dedi. Rollerini paylaştık ama eşitleyemedik bazen de dengeleyemedik. Güç savaşı saydık, hazmedemedik.

"Ey kahraman Türk Kadını! Sen yerde sürünmeye değil omuzlar üzerinde göklerde yükselmeye layıksın" (1934-M.K. ATATÜRK) diyen Ulu Önderden, her gün 2-3 kadın cinayeti haberine konu olan bu medeniyet ve kültürde büyümeye, hayırlı evlat olmaya devam ediyoruz.

Kahraman Türk kadını olarak insanca yaşamda var olmak dileğiyle...

İNSAN, İNSAN DERLER İDİ
İNSAN NEDİR ŞİMDİ BİLDİM
CAN CAN DEYU SÖYLERLERDİ
BEN CAN NEDİR ŞİMDİ BİLDİM.

(Muhyiddin Abdal)

HAZIRLAYAN:

ÜMMÜHAN YASIT
PSİKOLOJİK DANIŞMAN

AYNA MİSALİDİR İNSAN

Yemek pişirme telaşı, ev toplama süreci, misafir ağırlama önceliği... Tüm bunları yetiştirme çabası içerisindeyken çocuğumuzun bize engel olmasını ya da bizi yavaşlatmasını istemeyiz. Sessizce dursun, kendi kendine oynasın isteriz. İsteriz istemesine ama ya yapmazsa? Hemen telefonu veririz, sessizce oyun oynar veya video izler ya da televizyonu açar, televizyonun karşısına oturturuz. Rahatsız edilmeden işlerimizi yaparız.

Akşam yemek yerken bir taraftan da haber izlemek isteriz. Ancak haberlerin neredeyse yarısı şiddet içerikli. Öfke krizi geçirip dükkâna saldıran, sarhoş olduğu için hayvana zarar veren, kız arkadaşını bıçaklayan, cinnet geçirerek karısını öldüren kocalar vb. haberler. Tüm haberleri izlerken yemek masamızda bizle birlikte meraklı gözlerle izleyen çocuğumuz, "Cinnet ne demek anne? Canı yanmış mıdır?" diye sorduğunda cevabınız

ne oluyor?

Daha büyük ev, daha lüks arabamız olsun diye yoğun çalışma temposu ya da fazladan kalınan mesailer. Evde anne babasını bekleyen çocuk, yalnızlığını sosyal medyada doldurmaya çalışıyor. Kontrolsüz sosyal medya kullanımı, filtresiz ya da bilinçsiz kullanılan internet; ucu bucağı bilinmeyen okyanus gibidir. İçerisinde avını bekleyen köpek balığı toplulukları; siber zorbalık, taciz, tehdit, gelişim dönemine uygun olmayan video/filmler ya da şiddet içerikli oyunlar. Birey, sanal alanındaki oyun karakterini öyle sahipleniyor ki oyun karakterine zarar verdi diye arkadaşını öldürüyor.

Sadece çocuklar mı? Yetişkinler de bu tarz içerik ve haberlerden olumsuz olarak etkilenmekte. Bu durumun bireylerde korku ve kaygıya neden olduğu gözlemlenmiştir. Sürekli şiddet içerikli paylaşımları gördükçe insanlara karşı güvensizlik hissi oluşmakta

“Bunlar benim de başıma gelir mi?” ,
“Benim eşim de bunları yapar mı?” ya da
“Bu toplumda çocuk yetiştiremem.” gibi
düşüncelerle korku ve kaygı yaşadıkları
görülmektedir.

Maalesef akşamları ailecek yaptığımız
en önemli faaliyet televizyon karşısında
zaman geçirmek. Elimizde çay, tabağı-
mızda tatlı ya da çerez gözümüz ise
ekranda. Karşımızda aldatmanın hüner
olduğu, yasak ilişkilerin normal karşılan-
dığı, seviyorsa vurmanın affedilebildiği,
siyah-uzun palto giyip bele silah takınca
adam olunduğu, istenmeyen evliliklerden
büyük aşkların doğduğu programlar. Bu
süreç sonucunda gençlerimiz gerçek ha-
yatın sorumluluklarını almak yerine televiz-
yondaki hayatı yaşamak, çok çalışmadan
fazla kazanmak, başkalarının sahip
olduklarına sahip olmak istiyorlar. Evini
geçindirmek için üç işte çalışan baba ile
istediği yerine getirilmediğinde “Bana ne
babalık yapmış ki, istediğim telefonu bile
alamıyor?” diyen evladının hikâyesinde
olduğu gibi.

Artık toplum olarak sosyal medyanın, cep

telefonun, televizyonun esiri olduk. Biz onlara
sahip olmak isterken onlar bize sahip oldular.
Artık yaşlımız-gencimiz düşünmek, okumak,
anlamak ve anlamlandırmak yerine sadece
izlemeyi, düşünmemeyi, yorulmamayı
seçiyor. Bu durum, sorunları çözmek yerine
onlardan kaçmaya sorunları ve nedenlerini
görmemeye sebep oluyor. İletişim kurmayı
bilmediğimiz için yalnızlaşıp bunalıma giriyor,
öfkemizi kontrol edemeyip şiddet uyguluyor,
cinnet geçirip öldürüyor ve bunu medya
aracılığıyla meşrulaştırıyoruz. Aynı tarz
haberler başladı diye kanalı değiştiriyor, bir
insanı öldürme sebebini haklı görebiliyor ya
da şiddeti izlerken bundan keyif alıp aynısını
denemek isteyebiliyoruz. Evet; en önemlisi
de zaman içerisinde bu şiddeti normalleş-
tiriyoruz.

**Şimdi size soruyorum; tüm bu süreç
şiddetin medyası mı yoksa medyanın
şiddeti mi?**

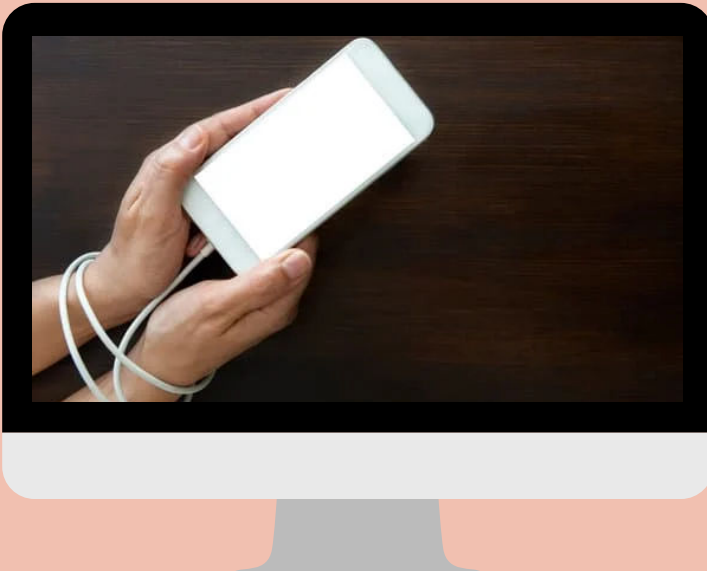
Yukarıdaki sorunun cevabı kişiden kişiye
değişir. Ancak yalnızlığın, davranışsal-
duygusal ve psikolojik sorunların artmaması,
şiddet olaylarının minimuma indirgenebilmesi
için hepimizin yapması gerekenler var.

Bunun çözümü ve başlangıç noktası ise ailedir. Çocuğun kendini güvende hissetmesi, ebeveynleriyle sağlıklı ilişki içerisinde olması, onlarla kaliteli zaman geçirmesi nasıl bir birey olacağı üzerinde büyük öneme sahiptir. Çocuğun; canlıyı tanıyabilmesi, anlayabilmesi, güzel duygular besleyebilmesi, şiddetten uzak sağlıklı birey olabilmesi için sevgi dilinin konuşulduğu, duyguların önemsendiği, kitapların okunduğu, teknoloji den uzak aktivitelerin yapıldığı bir aile ortamı olmalıdır.

Bu toplumun bir ferdi olarak her alanda çevremize karşı rol model olmalıyız. Bilinçli teknoloji kullanımından medya okuryazarlığına, büyüklere saygıdan küçükleri sevmeye, doğayı korumaktan hayvanları sevmeye kadar her alanda önce yapılması gerekenleri yapmalıyız. Çünkü insanlar ayna misalidir. O ayna ki iki yönlü bir aynadır. İnsanlar aynada hem kendilerini görürler hem de çevresinde gördüklerini yansıtırlar.

Ancak günümüz toplumu ise ayna misali yerine ekran misali

RÖPORTAJ:
MEHMET AŞIK
DENİZLİ MÜFTÜSÜ

İSLAM DİNİNDE AİLENİN YERİ

“Kendileri ile huzur bulasınız diye sizin için türünüzden eşler yaratması ve aranızda bir sevgi ve merhamet var etmesi de onun (varlığının ve kudretinin) delillerindendir. Şüphesiz bunda düşünen bir toplum için elbette ibretler vardır.” (Rum, 30/21.)

Kur'an'ın evliliğe bakışı ve aile felsefesi nasıldır?

Kur'an-ı Kerim, bireyi, nesli ve toplumu korumak ve daha yaşanılır bir hayat için muhataplarına evlenmeyi tavsiye eder. Çünkü evlilik ve nikâh bağıyla oluşan aile, Kuran-ı Kerim'de “sükûnet bulunan” bir yuva olarak tanımlanmıştır. “Kendileri ile huzur bulasınız diye sizin için türünüzden eşler yaratması ve aranızda bir sevgi ve merhamet var etmesi de onun (varlığının ve kudretinin) delillerindendir. Şüphesiz bunda düşünen bir toplum için elbette ibretler

vardır.” (Rum, 30/21.) Ayet-i Kerime bizlere gösteriyor ki; hayatta karşılaşılan zorluklardan, gündelik hayatın karmaşasından, iş stresinden ve çalışma hayatının ağırlığından dolayı bunalan insanın sükûnet bulacağı yer ailedir. Yine Kur'an, evliliği şefkat, sevgi ve merhamet temelinde ele almış ve pek çok faydasından bahsetmiştir. Bu faydaların başında kişinin kendisini muhafaza etmesi, neslini devam ettirmesi, çocuk sahibi olarak onları utluluğuna vesile kılması ve güven ve huzur içerisinde bir çatı al-

tında hayatını devam ettirmesi gelmektedir. Aynı zamanda aile, sıcak bir yuva ve hayatın fırtınalarından korunmak için güvenli bir limandır. Modern dünyanın zorluklarından cazibelerinden ve sıkıntılarından korunmak için sağlam bir kaledir.

Kur'an (şiddeti onaylayan ayet ve hadis örnekleri) ve Peygamber Efendimiz bu konuda referanstır. Bunu biraz açıklayalım mı?

İslam, yaratılmışların en üstünü kılınan insanın kişilik

haklarını ihlal etmeyi haram kılmıştır. Kur'an'da şiddet sebebiyle birisine zarar vermek ve birisinin canına kıymak lanetlenmeyi ve azabı getirecek bir fiil olarak ifade edilir; "Kim de bir mümini kasten öldürürse cezası, içinde devamlı kalmak üzere cehennemdir. Allah ona gazap etmiş, onu lânetlemiş ve onun için büyük bir azap hazırlamıştır." (Nisa Suresi, 4/93). Ancak kul hakkına riayet edilerek onu korumakta "Her kim de birini (hayatını kurtararak) yaşatırsa sanki bütün insanları yaşatmıştır." (Mâide Sûresi, 5/32) ayeti kerimesiyle övülen davranışlardan biri olarak zikredilmiştir. Peygamber Efendimiz de; "Müslüman Müslümanın kardeşidir. Ona zulmetmez, ihanet etmez, yalan söylemez ve onu sıkıntıda bırakmaz. Her Müslümanın kanı (canı), namusu ve malı bir diğer Müslüman için dokunulmazdır. Takva işte buradadır (kalptedir). Bir kimse'nin Müslüman kardeşini hor görmesi kendisine yapacağı kötülük olarak yeter." buyu-

arak, hem aile içinde eşlerin hem de toplumu oluşturan tüm bireylerin birbirlerinin haklarına saygılı olmasını emreder.

Aile içi güzel davranışlar hakkında Hz. Peygamber'in örnekliliğini anlatır mısınız?

Peygamber Efendimiz, her hususta olduğu gibi bir eş olarak da aile içi davranışlarımızı şekillendirmek adına bizim için en önemli rol modelidir. Ahlâkî "Kur'an ahlâkî" olan Resûl-i Ekrem'in (s.a.s) kadına karşı ilgiyi, değer ve saygıyı koruduğunu görüyoruz. Sevgili Peygamberimizin kadınla ilgili söz ve uygulamalarına bakıldığında, insan olarak kadını erkekten farklı görmeyen, düşünce ve görüşlerini anlamlı ve değerli bulan, sosyal, dinî ve ilmi platformlarda kadına yer ver-

en ve sözhakkı tanıyan bir yaklaşımla karşılaşıyoruz. Peygamber Efendimizin örnekliliği ve tarifi ile kadın, yeri geldiğinde deve üzerinde yolculuk yaptıklarında incitilmemesi adına dikkat edilmesi gereken bir mücevher, yeri geldiğinde Hudeybiye Antlaşması'nın imzalandığı günde verdiği tavsiye ile bir sorunu ortadan kaldıran siyasi bir danışman, yeri geldiğinde ayakları altına cennet serilen bir anne olmuştur. Aile bireylerinin ve özellikle kadınların sosyal hayata ilim ve ibadet hayatına katılmalarının engellenmemesini emreden Peygamber Efendimiz, onları incitecek sözlü ve fiili davranışlardan uzak durmaları hususunda ümmetini uyarmıştır. Peygamber Efendimiz, yaşadığı dönemde bu hususların hayata yerleşmesi adına mücadele göstermiştir. Hz. Âişe'nin ifadesiyle Peygamberimiz, hayatı boyunca bir kadına ya da hizmetçiye tek bir tokat dahi atmamıştır. Bu hususu Hz. Ömer'in oğlu

Abdullah şöyle ifade eder: “Biz Peygamber (s.a.s) zamanında hakkımızda vahiy indirilir korkusuyla, hanımlarımıza kaba davranmaktan ve onlara incitici söz söylemekten çekinirdik. Ama Efendimizin (s.a.s) vefatından sonra aynı duyarlılığı gösteremez olduk.” Bize düşen, Peygamber Efendimizin örnekliğini hayatımızın her alanında ve anında yaşamımıza yansıtmaktır.

Aile içi şiddet uygulayan bireyin dini açıdan sorumluluğu nedir?

Öncelikle şunu belirtmek gerekir ki; Allah'ın rızasına uygun biçimde dünya hayatını şekillendirme görevi hem kadının hem de erkeğin omuzlarındadır. Bu konudaki sorumluluk, sadece kanuni anlamda değil ahlaki, insani ve vicdani anlamda da kesinlikle bir mesuliyet olarak bütün Müslümanların sırtındadır. Bu konuda kadın ve erkek arasında hiçbir fark yoktur ve şiddetle mücadele etmek genciyle yaşlısıyla kadınıyla erkeğiyle her insanın görevidir. Allah'ın hem ilâhi ödülünden hem de

cezadan bahsederken her iki cinsi ayrı ayrı zikretmesi, eşdeğer oluşlarına işarettir: “Sizden erkek olsun kadın olsun, hiçbir çalışanın amelini karşılıksız bırakmayacağım.”(Âl-i İmrân Suresi, 3/195). Bu sebeple Allah ve Resulünün hükümlerinin ve kul hakkının ihlali olan şiddeti, aile içerisine sokan kişi ilâhî cezaya muhatap olur. Eşlerin birbirlerine karşı ya da çocuklarına karşı uyguladığı her türlü şiddet bu kapsamın içine girmektedir. Sorumluluk itibari ile bakıldığında, İslam dinine göre her çeşidiyle şiddet büyük bir zulümdür. Hiçbir meşru zemine oturtamayacağımız bu fiili gerçekleştiren kişi de zalim olacaktır ve Allah zalimleri sevmediğini ve onları kötü bir sonun beklediğini bizlere haber verir. Uygulanan şiddete kılıf bulmak adına yine psikolojik şiddet kapsamında değerlendirebileceğimiz bir kişiye iftira atan kişi, dinen uhrevi cezaya çarptırılacaktır.

Aile içi şiddeti önleme ile ilgili Diyanet İşleri Başkanlığı ne gibi çalışmalar yür-

rütmektedir?

Diyanet İşleri Başkanlığı olarak her kademedede ve her alanda yürüttüğümüz hizmetlerin içerisinde rahmet Peygamberinin ümmeti olarak, mutlak surette merhameti yaygınlaştıran bir söylem kullanıyoruz. Şiddete yönelik sadece fiziksel şiddete değil duygusal, psikolojik, ekonomik ve cinsiyetçi şiddet ile ötekileştiren ve birtakım haklarından mahrum bırakan her türlü söz ve davranışa karşı mücadele edilmesi gerektiğini anlatıyoruz.

Bu aktarımlar bazen hutbelerde bazen vaazlarda gerçekleşiyor. Yine Kur'an kurslarımızda bayanlara, yaz Kur'an kurslarımızda

çocuklarımıza “Ailemde Mer-hamet İstiyorum” projesi kapsamında bilgiler aktarıla-rak bilinç kazandırılmasını hedefliyoruz. İl ve İlçe Müftülüklerimizde bulunan, Aile ve Dini Rehberlik Büro-larımızda şiddet görmüş kardeşlerimize öncelikle manevi destek sağlıyoruz. Ardından hukuki hakları konusunda bilinçlendirmeler yaparak, şiddete boyun eğmemeleri ve dur demeleri hususunda kaybolan bireysel özgüvenlerinin ve toplumsal özgüvenin tekrar kazanılması için rehberlik hizmetleri sunuyoruz. Aile ve Sosyal Politikalar Bakan-lığı ile koordineli olarak, şiddet mağduru kadınların ve çocukların kaldığı konuk evlerinde, manevi destek ve rehberlik sunan resmi görev-lilerimiz aynı faaliyetleri orada gerçekleştiriyorlar. Şiddetin önlenmesi amacıyla gerçekleştirilen ulusal ve uluslararası projelerde yer alarak, yazılı ve görsel ya-yın faaliyetleri gerçekleştirerek toplumun her kesimine ulaşılması ve bu konuda bilinçlendirilmesi hedefleni-

Şiddetten uzak, huzurlu bir aile için önerileriniz nelerdir?

Öncelikle aileyi oluşturan tüm bireylerin, Allah tarafın-dan aynı hamurdan ve aynı değerler ile yaratıldığını unutmaması gerekiyor. Aile-nin temel taşları olan eşler, Rabbimiz ilmek ilmek sevgi ve merhamet ile tesis ettiği bağı korumalıyız.

Haklarımız olduğu kadar, sorumluluklarımızın da var olduğunu unutmadan den-gede bir hayat sürmeliyiz. Bu bilinç ile iki gönül bir araya geldikten sonra ülfet ve samimiyeti terk etme-meye gayret gösterelim. Ülfet ve muhabbetin kaybol-maması için de sabır ve sadakat duygularını diri tu-talım. Bu dünya hayatındaki

yol arkadaşlarımız olan eşimiz ve çocuklarımız ile geçinme gayreti içinde olarak maddi ve manevi her türlü güzelliği beraber yaşadığımız gibi karşılaştığımız sıkıntılarda da birlik-telik içerisinde o sıkıntıların üstesinden gelmeye gayret gösterelim. Bunu gerçekleştiren Rabbimizin çizdiği sınırlar içerisinde kalmalı ve Rabbimizin hoş görmediği her türlü davranıştan uzak durmalıyız.

HAZIRLAYAN:

GÜLAY KORKUT
PSİKOLOG

ÖFKENİ TANI VE YÖNET

“En Çok Öfkelenen İnsanlar, Korkuları En Çok Olan İnsanlardır.”

Bizi kızdıran olayların arkasında yaptıklarımız ya da yapamadıklarımızdan doğan pişmanlıklar, ulaşılamayan beklentiler, anlaşılmayan düşünceler yer alır. Çoğu zaman, öfkemizi hiç kabahati olmayan kişilerden çıkarırız.

Yapamadıklarımızın altında yatan neden çoğu zaman korkularımızdır. Korkularımızdan dolayı ertelemiştir, yapmamıştır ya da yapmıştır. Seviilmemekten, dışlanmaktan, eleştirilmekten, zayıf görünmekten, değersiz olmaktan korkmuşuzdur.

“Öfke rüzgar gibidir.
Bir süre sonra dinir.
Ama birçok dal
kırılmıştır bile.”

Öfkemizi Nasıl Yönetiriz?

1. Adım: Öfkeyi Yaratan Olayı Bulmak: Bu aşamada “Beni rahatsız eden, kızdıran şeyler neler?” sorusunu kendimize sormalıyız ve bir hafta boyunca nelere kızdığınızı bir kâğıda not etmeliyiz.

2. Adım: Öfkeyi İkaz Işığı Olarak Kabul Etmek: Öfke; sevgi, mutluluk, nefret gibi normal bir duygudur. Kızgınlık duygusuyla başlar. Kızgınlık duygusu, vücudumuzun yaşanan olumsuz durumlara karşı verdiği bir tepkidir. Bu duygu, bazı işlerin yolunda gitmediği, ihtiyaç ve isteklerimizin karşılanmadığı, birey olarak haklarımızın yendiği, engellendiğimiz durumlarda bize mesajlar gönderir. Kızgınlığı tehlike anını belirten bir ikaz sinyali gibi düşünmeliyiz. Olaylar şiddete dönüşmeden tedbirler almalı, kızgınlığımızı nasıl olumlu ifade edeceğimizi belirlemeliyiz.

“Duygularımızı kontrol edemeyiz ama davranışlarımızı kontrol edebiliriz.”

3. Adım Öfkenin Altındaki Nedeni Araştırmak. “Bu olay beni neden kızdırıyor?” sorusunu sormalıyız. Öfkelendiğimiz olayların altında yatan gerçek duygu korku ve kaygılarımızdır. Dikkate alınmama (önemsenmeme), güçsüz olma, başarısız olma korkuları gibi. Çoğunlukla da değersiz görülme korkusu bizi öfkelenendirir.

Örneklerle açıklayalım:

Örnek 1:

Öfkelenendiren durum: Çocuğun ders çalışmaması babayı kızdırıyor.

Gerçek duygu: Çocuğun başarısız olmasından korkmaktır.

“Öfken ne kadar şiddetliyse korkun o kadar büyük demektir.”

Örnek 2:

Öfkelenendiren durum: Her tartıştığımızda eşim “**Ayrılalım!**” diyor. Bunu duyunca çok kızıyorum sesim yükseliyor.

Neden “Ayrılalım!” demesi beni bu kadar kızdırıyor? diye kendinize sorun.

Gerçek duygu: Vazgeçilen olmaktan, değersiz olmaktan, sevilmemekten korkmaktır.

Değersiz Olmak Neden Bizi Korkutuyor?

Değersizlik duygusu çocuklukta yerleşir. Transaksiyonel Analiz Kuramına (Eric Berne) göre çocuk doğduğu andan itibaren başta anne ve baba olmak üzere çevreden gelen mesajları kaydetmeye ve yaşam senaryosunu yazmaya başlar. Kendi hayatını, yaşadıklarıyla birlikte kendi zihninde anlamlandırıp kendi şemalarını oluşturur.

Değersizlik duygusu anne-baba tarafından önce sözel bombardımanlarla başlar: yapma, etme, yapamazsın, düşersin gibi. Sonra çocuğun yaptıkları eleştirilmeye başlanır. Bu eleştiri cümleleri çocuğa dolaylı olarak “Sen iyi değilsin, istesen de benim kadar iyi yapamazsın çünkü ben büyüğüm, senden daha iyi bilirim.” mesajlarını verir. Çocuk değersizlik duygusunu böyle kaydeder. İleriki yıllarda bu ego durumu aktifleştğinde çocukluk yıllarımıza ait olan kayıtlar kendisini hatırlatır. Kişi bu kayıtları benzer şekilde düşünür ve bu kayıtlara benzer şekilde tepki verir.

4. Adım Yaşadığımız Olaya Yaptığımız Yorumu Değiştirmek: Bunu bir örnekle açıklayalım: Eşinize “**Bugün yemekte ne var?**” diye sordunuz. O da yanıt vermedi. Bu olay karşısında sizin yorumunuz: “**Beni adam yerine koymadı, cevap verme zahmetinde bile bulunmadı.**” şeklinde olursa (olumsuz yorum) öfkelenirsiniz. Hatta önceki olayları da kurgulayıp öfkenizi daha da arttırabilirsiniz. Ama “**Eşim beni duymamış olabilir, sanırım kafası başka şeylerle meşgul.**” şeklinde düşünürseniz (olumlu yorum) öfkelenmez, hatta onu anlamak için tekrar konuşmaya çalışırsınız.

Olaylar karşısında yorumlarımızı gözden geçirmeliyiz. Olumsuz yorumlarımızı değiştirmeliyiz. İletişimi daha sağlıklı yürütebilmek için o kişiye karşı duygularımızı nötr hâle getirmeliyiz. Bir kişiye karşı olumsuz düşünürken onunla iyi iletişim kuramayız. Daha sonra karşımızdakini anlamak için iletişime nasıl geçeceğimizi önceden planlamalıyız.

“Bizi öfkelenendiren yaşadığımız olay değildir, o olaya yaptığımız yorumdur.”

5. Adım: Öfkelendiğimiz Kişiyle İletişime Geçmek: Olay karşısında ne hissettiğimizi, ne düşündüğümüzü konuşmalıyız. Bunu yaparken karşıdaki kişiyi suçlamadan, eleştirmeden ben dili ile açıklamalıyız.

Örneğin: “Çantanı odanın ortasında bırakınca evin içinde rahat dolaşamıyorum ve takılıp düşeceğimden endişe duyuyorum.”

Ben Dili Kalıbı;

A- Suçlamadan ve yorumlamadan sorun olan davranışın açık bir tanımı yapılır.

“Çantanı odanın ortasında bırakınca”

B- Sorun olan davranışın birey üzerindeki etkileri belirtilir. (Para, zaman, emek, sağlık, enerji kaybı ifade edilir.) “evin içinde rahat dolaşamıyorum”

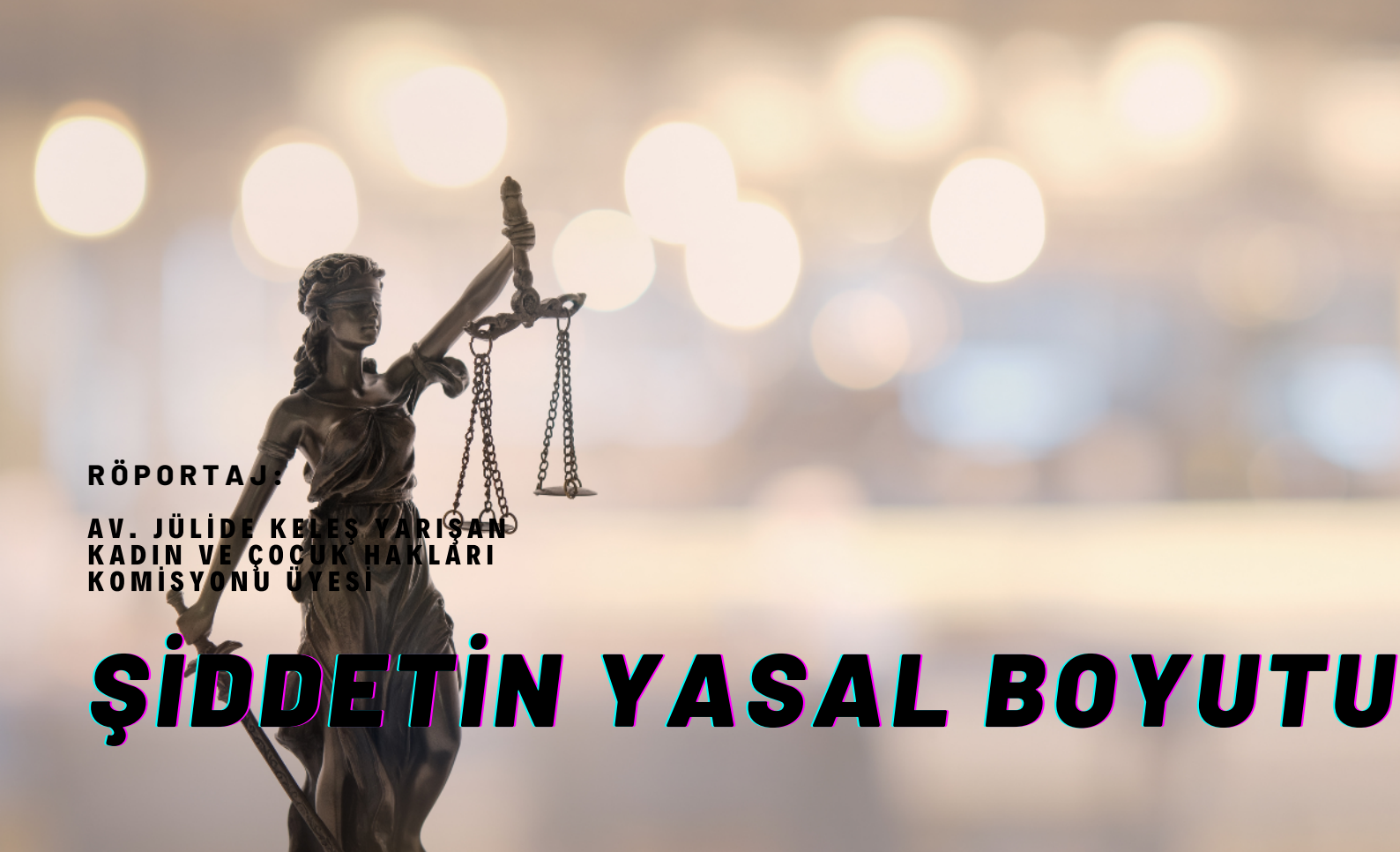
C- O davranışa yönelik duygular ifade edilir. “takılıp düşeceğimden endişe duyuyorum.”

6. Adım: Birlikte Çözüm Yolları Bulmaya Çalışmak: Öncelikle çözüm önerisi sunmadan sorun yaşadığımız kişiye “**Bu sorunu bir daha yaşamamak için nasıl çözeliz?**” diye sormalıyız. Çünkü kişiler kendi buldukları çözümleri daha kolay uygular. Onun çözüm önerisini aldıktan sonra çözüm önerisinde hoşunuza gitmeyen tarafları değiştirerek yapılandırabiliriz. Sorunu çözmek için “**kim ne yapacak?**” net belirlemeliyiz ve uygulamaya geçmeliyiz. Eğer çözüm önerisi işe yaramazsa tekrar çözüm önerilerini değerlendirmek için bir araya gelmeliyiz.

Yaşantımızda öfkemizi kontrol için ne kadar çok alıştırmaya yaparsak alışkanlık hâline gelir ve zamanla öfke yönetim becerisi kazanmış oluruz. Mevlana’ nın da söylediği gibi: “**Öfke rüzgâr gibidir. Bir süre sonra diner ama birçok dal kırılmıştır bile.**”

Çözüm senin elinde...

RÖPORTAJ:

**AV. JÜLİDE KELEŞ YARIŞAN
KADIN VE ÇOCUK HAKLARI
KOMİSYONU ÜYESİ**

ŞİDDETİN YASAL BOYUTU

1.Hangi davranışlar suç kapsamında değerlendirilir? Sözel şiddet, fiziksel şiddet, psikolojik şiddet, ekonomik şiddet ceza kanunu anlamında suç mudur? Evlilik içi cinsel şiddet suç mudur? Kovuşturulma koşulları nelerdir?

Türk Ceza Kanunu genel anlamda şiddeti cezalandırmaktadır. İlk akla gelenler sözel şiddet; tehdit, hakaret, şantaj suçları kapsamında, fiziksel şiddet; kasten yaralama, öldürme, eziyet suçları kapsamında, psikolojik şiddet; manen terk, kötü muamele suçları kapsamında, ekonomik şiddet; hırsızlık, yağma, konut dokunulmazlığını ihlal suçları kapsamında değerlendirilir. Fakat somut olayın özelliğine göre yargılama konusu ve ilgili cezai düzenlemeler farklılaşabilecektir. Takibi şikayete tabi suçlarda mağdurun 6

ay içinde şikayetçi olması gerekmektedir. Tehdit, baskı nedeni ile şikayet hakkı kullanılamıyorsa bu durumun ortadan kalkması ile şikâyet hakkı kullanılmalıdır. Evlilik içi cinsel şiddet suçtur. Bu suç şikâyete tabidir. Kovuşturulmaya başlanabilmesi için mağdurun şikâyetçi olması gerekmektedir...

2.Koruma tedbir kararı hangi durumlarda alınıyor?

Koruma tedbirleri çok geniş kapsamlıdır. Şiddet uygulayanın evden uzaklaştırılması, silahını teslim etmesi, ev eşyalarına zarar vermemesi, şiddet mağdurunun T.C. kimlik bilgilerinin, sosyal güvenlik bilgilerinin, okul ev adresi bilgilerinin gizlenmesi, hatta tüm bu bilgilerin Tanık Koruma Kanunu kapsamında değiştirilmesi gibi kararlar verilebilmektedir. Burada, şiddetten korunma ve kurtulma

hangi tedbirle mümkün olabileceksen o yönde karar verilebilmektedir. Bilinmeyen bir husus da bir boşanma talebi olmasa dahi mağdurların geçimi için nafaka takdir edilebilmekte, çocukların geçici velayet hakkı ile ilgili de koruma kararında hüküm verilebilmektedir...

Röportajın geri kalan soruları için linke tıklayın:

1.Hukuksal anlamda şiddetin tanımı nedir? Ceza ve medeni hukuk kapsamında şiddetin farklı tanımları mevcut mudur?

2.Suç kapsamında değerlendirilen davranışlar kültüre göre farklılık gösteriyor mu? Örf ve âdet ceza verilmesine sebebiyet oluşturabiliyor mu?

3.Şiddet mağduru kadın nerelere başvurabilir, mağdurun hangi hakları mevcuttur? (Kadına avukat atanması durumu) Kadınların sığınma evinde kalma koşulları nelerdir? Çocuklar anneleri ile birlikte kalabiliyorlar mı?

4.Baro, şiddet mağduru kadına nasıl bir yardım sağlıyor? Şiddet önleme izleme merkezlerinin çalışmaları kapsamında kadınlara ne tür destekler sağlanıyor?

5.Şiddet uygulayan kişilere karşı ne tür tedbirler alınabiliyor?

6.Baro Kadın ve Çocuk Hakları Koruma Komisyonu ne gibi çalışmalar yapar?

7.İstanbul Sözleşmesin' de şiddeti önlemeyle ilgili düzenlemeler nelerdir? Medeni Kanunda kadın-erkek eşitliği

kapsamında yapılan düzenlemeler nelerdir? Anayasamız kapsamında eşitlik ve ayrımcılık yasağına ilişkin düzenlemeler var mıdır? (Ailenin reisi erkektir tabiri kalkması vs.)

8.Şiddet uygulayan ya da aleyhine koruma ve tedbir kararı verilen kişiler bu kararlara itiraz edebilir mi? Kadının sadece beyanı ile delil olmadan erkeklerin hapis cezasına mahkûm edilmesi yönünde bir düzenleme ya da uygulama mevcut mudur?

9.Suçta sürüklenen çocukların cezai sorumluluklarına özel düzenlemeler bulunmakta mıdır?

10.Boşanma için başvuran çiftlere aile danışmanlığı hizmeti var mı? Boşanma davasında tedbir kararı verilebilmekte midir?

11.Boşanma talep edilmeden "ayrı yaşama hakkı talepli dava" açılabilir mi?

12.Şiddet uygulayan kişilere yönelik iyileştirme çalışmaları var mı? Bu çalışmalardan hangi kurum sorumludur?

ROPÖRTAJ: AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜRLÜĞÜ

ŞİDDETİ ÖNLEME VE İZLEME MERKEZİNİ BİLİYOR MUYUZ?

6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun 14. Maddesinde Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerinin açılacağı hükme bağlanmış olup, bu merkezlerin hizmete açılması ile yürüteceği hizmet ve faaliyetlerle ilgili kanun ile düzenlenmiştir.

2012 yılında Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesinde 14 pilot ilde hizmete açılan Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri, günümüzde ise 81 ilde hizmet vermeye devam etmektedir.

Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM); gerekli uzman personelin görev yaptığı, şiddetin önlenmesi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin olarak uygulanmasına yönelik destek ve izleme hizmetlerinin verildiği, çalışmalarını tek kapı sistemi ile yedi gün yirmi dört saat esasına göre yürüten, tercihen kadın personelin istihdam edildiği, insan onuruna yaraşır etkili ve süratli hizmet sunumu sağlayan, Şiddet mağduru ve beraberindeki çocukların öncelikle güvenliklerinin sağlanmasının esas olduğu, kadının ekonomik, psikolojik, hukuki ve sosyal olarak güçlendirilmesi odaklı merkezlerdir.

ŞÖNİM' lerde 6284 sayılı "Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair" kanun kapsamında; Şiddetin önlenmesi ve tedbir kararlarının izlenmesi-raporlaştırılması ve takip hizmetleri, şiddet mağduru kişilere yönelik uygun hizmetler, şiddet uygulayan/uygulama ihtimali bulunan kişilere yönelik uygun hizmetler, ALO 183' e yapılan tüm başvuru ve ihbarlara yönelik uygun hizmetler verilmektedir.

ŞÖNİM' de şiddet mağdurlarının ve beraberindeki çocukların farklı ihtiyaçlarına cevap vermek için farklı uzmanlık alanlarından meslek elemanları (sosyal çalışmacı, psikolog, sosyolog, hemşire, iş meslek danışmanı, polis irtibat görevlisi, avukat, rehber öğretmen) görev yapmaktadır. Böylelikle şiddet mağdurlarının ve beraberindeki çocukların ihtiyaç duyduğu destek, işbirliği ile tek mekanizma tarafından sağlanmaktadır.

ŞÖNİM' lerde şiddetin önlenmesi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin olarak uygulanmasına yönelik izleme çalışmaları yapılır ve destek hizmetleri verilir. Bu kapsamda psiko-sosyal destek hizmeti, hukuki destek hizmeti, eğitim ve mesleki destek hizmeti, sağlık destek hizmeti, ekonomik destek hizmeti ile önleyici hizmetler doğrudan ya da ilgili kurum ve kuruluşlara yönlendirme suretiyle sunulmaktadır.

SUNULAN HİZMETLER

- a) Koordinasyon Hizmeti:** Başvuruların ve tedbir kararlarının alınması, görev alanındaki tüm bilgilerin sisteme işlenmesi, değerlendirilmesi ve izlenmesi için kurumlar arası iş birliğinin sağlanması,
- b) Psiko-sosyal Destek Hizmeti:** Şiddet mağduru ve beraberindeki çocuklar ile görüşme yapılması, raporların hazırlanması, uygun görülen hizmetlerin sunumu ile sorunun çözümüne ilişkin rehberlik hizmetlerinin ilgili kamu kurum ve kuruluşlarıyla koordineli bir biçimde yürütülmesi ve sonuçların izlenmesi,
- c) Hukuki Destek Hizmeti:** Şiddet mağduruna ve beraberindeki çocuklarına Kanun kapsamında gerekli hukuki desteğin sağlanması veya baroların ilgili birimlerine yönlendirme yapılması ile müdahil olunan davaların takibi,
- ç) Eğitim ve Mesleki Destek Hizmeti:** Şiddet mağduruna rehberlik yapılması ve ilgili kuruma yönlendirilmesi,
- d) Sağlık Destek Hizmeti:** Basit sağlık müdahalesine ihtiyaç duyan şiddet mağdurları ve beraberindeki çocukların ihtiyaçlarının karşılanması ile gerekli destek ve yönlendirmenin yapılması,
- e) Ekonomik Destek Hizmeti:** Şiddet mağduru ve beraberindeki çocuğun ekonomik olarak güçlendirilmesi için ilgili mevzuat kapsamında maddi yardım ödemelerinin yapılması ve takibi ile istihdam edilmesi konusunda desteklenmesi ve beraberindeki çocuklarına kreş hizmeti sunulması,
- f) Müdahale ve Yönlendirme Hizmeti:** Çağrı hatlarına gelen ve ŞÖNİM'e iletilen başvuruların alınması, ihtiyaç ve talep doğrultusunda ilgili kurum ve kuruluşlarla iletişime geçilerek yönlendirme yapılması,
- g) Önleyici Hizmet:** Şiddetin önlenmesine ilişkin toplumsal bilinçlendirme ve farkındalık çalışmalarının yapılması.

BAŞVURU:

ŞÖNİM' de sunulan hizmetlerden aile/ev içi şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınlar, çocuklar, aile bireyleri ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru olan kişiler yararlanır.

ŞÖNİM' e başvuru;

- Yetkili makam veya merci tarafından verilen koruyucu veya önleyici tedbir kararı,
- Hizmetlerden yararlanacak kişilerin bizzat başvurusu veya şikâyeti,
- Üçüncü kişilerin ihbarı doğrultusunda ulaşılan kişinin şikâyeti, Cumhuriyet savcılığı, kamu kurum ve kuruluşları, meslek kuruluşları, gerçek ve tüzel kişiler ile sivil toplum kuruluşlarının bildirimi ve
- Alo 183'e ve KADES' e (Kadın Destek Sistemi) bildirilen ihbarlar ile yapılabilmektedir.

Şiddet mağduru veya barınma talebi olan kadın ve varsa beraberindeki çocukları ile birlikte ŞÖNİM' e direkt olarak müracaat edebilmekte ve hizmet almak için beyanları yeterli olmaktadır.

Hizmetten yararlanacak kişinin ihtiyaç ve talepleri dikkate alınarak hazırlanan raporlar doğrultusunda durumuna uygun tedbir kararı alınmak üzere ŞÖNİM tarafından ilgili mercie başvuruda bulunmaktadır.

Tedbir Kararı

Tedbir kararı "6284 Sayılı Kanun kapsamında, şiddet mağdurları ve şiddet uygulayanlar hakkında hâkim, kolluk görevlileri ve mülkî amirler tarafından, istem üzerine veya resen verilecek tedbir kararlarını" ifade etmektedir.

Tedbir kararları, şiddet mağdurunun ŞÖNİM tarafından bilgilendirilmesi sonrasında bireysel olarak veya gerekli hâllerde resen talep edilebilir. Tedbir kararı, en çabuk ve en kolay ulaşılabilecek hâkim, mülki amir veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde kolluktan talep edilir.

6284 Sayılı Kanun kapsamında **korunan kişilerle ilgili olarak**; kendisine ve gerekiyorsa beraberindeki çocuklara, bulunduğu yerde veya başka bir yerde uygun barınma yeri **sağlanmasına**, diğer kanunlar kapsamında yapılacak yardımlar saklı kalmak üzere, geçici maddi yardım **yapılmasına**, psikolojik, mesleki, hukuki ve sosyal bakımdan rehberlik ve danışmanlık hizmeti **verilmesine**, hayati tehlikesinin bulunması hâlinde, ilgilinin talebi üzerine veya resen geçici koruma altına alınmasına" tedbirlerinden birine, birkaçına veya uygun görülecek benzer tedbirlere mülki amir tarafından karar verilebilmektedir.

Ayrıca Aile Mahkemesi hakimi tarafından **korunan kişilerle ilgili olarak**; “iş yerinin değiştirilmesine, kişinin evli olması hâlinde müşterek yerleşim yerinden ayrı yerleşim yeri belirlenmesine, 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanunundaki şartların varlığı hâlinde ve korunan kişinin talebi üzerine tapu kütüğüne aile konutu şerhi konulmasına, korunan kişi bakımından hayati tehlikenin bulunması ve bu tehlikenin önlenmesi için diğer tedbirlerin yeterli olmayacağının anlaşılması hâlinde ve ilgilinin aydınlatılmış rızasına dayalı olarak 27/12/2007 tarihli ve 5726 sayılı Tanık Koruma Kanunu hükümlerine göre kimlik ve ilgili diğer bilgi ve belgelerinin değiştirilmesine” tedbirlerden birine, birkaçına veya uygun görülecek benzer tedbirlere karar verilebilmektedir.

Gerekli bulunması hâlinde, tedbir kararı ile birlikte talep üzerine veya resen, **korunan kişi ve diğer aile bireylerinin kimlik bilgileri veya kimliğini ortaya çıkarabilecek bilgileri ve adresleri ile korumanın etkinliği bakımından önem taşıyan diğer bilgileri, tüm resmi kayıtlarda gizli tutulur.**

6284 Sayılı Kanun kapsamında Aile Mahkemesi hakimi tarafından **şiddet uygulayan kişilerle ilgili olarak**; “Şiddet mağduruna yönelik olarak şiddet tehdidi, hakaret, aşağılama veya küçük düşürmeyi içeren söz ve davranışlarda **bulunmamasına**, müşterek konuttan veya bulunduğu yerden derhâl uzaklaştırılması ve müşterek konutun korunan kişiye tahsis **edilmesine**, korunan kişilere, bu kişilerin bulundukları konuta, okula ve iş yerine **yaklaşmamasına**, çocuklarla ilgili daha önce verilmiş bir kişisel ilişki kurma kararı varsa, kişisel ilişkinin refakatçi eşliğinde yapılması, kişisel ilişkinin sınırlanması ya da tümüyle **kaldırılmasına**, gerekli görülmesi hâlinde korunan kişinin, şiddete uğramamış olsa bile yakınlarına, tanıklarına ve kişisel ilişki kurulmasına ilişkin hâller saklı kalmak üzere çocuklarına **yaklaşmamasına**, korunan kişinin şahsi eşyalarına ve ev eşyalarına zarar **vermemesine**, korunan kişiyi iletişim araçlarıyla veya sair surette rahatsız **etmemesine**, bulundurulması veya taşınmasına kanunen izin verilen silahları kolluğa teslim **etmesine**, silah taşınması zorunlu olan bir kamu görevi ifa etse bile bu görevi nedeniyle zimmetinde bulunan silahı kurumuna teslim **etmesine**, korunan kişilerin bulundukları yerlerde alkol ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmaması ya da bu maddelerin etkisinde iken korunan kişilere ve bunların bulundukları yerlere yaklaşmaması, bağımlılığının olması hâlinde, hastaneye yatmak dâhil, muayene ve tedavisinin **sağlanmasına**, bir sağlık kuruluşuna muayene veya tedavi için başvurması ve tedavisinin **sağlanmasına**” tedbirlerden birine, birkaçına veya uygun görülecek benzer tedbirlere karar verilebilmektedir.

Bu Kanun hükümlerine göre hakkında tedbir kararı verilen şiddet uygulayan, bu kararın gereklerine aykırı hareket etmesi hâlinde, fiili bir suç oluştursa bile ihlal edilen tedbirin niteliğine ve aykırılığın ağırlığına göre hâkim kararıyla üç günden on güne kadar zorlama hapsine tabi tutulabilmektedir.

Koruyucu veya önleyici tedbir kararlarının alınması ve yerine getirilmesi aşamasında şiddet mağduru ile şiddet uygulayan arasında Ceza Hukuku kapsamında uzlaşma ya da hukuki uyuşmazlıklarda arabuluculuk önerilemez. Ancak, çatışma çözme yöntemlerine ilişkin danışmanlık ve rehberlik hizmeti verilebilir.

6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun kapsamında Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı arasında imzalanan protokolle 8 Mart 2015'te **elektronik kelepçe uygulamasına** geçilmiştir. Uygulamaya göre, şiddet uygulayan kişiler, mahkemeden alınan kararla ayak bileğine elektronik kelepçe takılarak izlenebilmektedir. Denetimli Serbestlik Müdürlüğü ekiplerince takılan **elektronik kelepçeler, Elektronik İzleme Merkezinden 7 gün 24 saat esasına göre takip edilmektedir.** Elektronik kelepçe uygulaması Denizli pilot uygulama yapılan illerdendir. ŞÖNİM komisyon kararı ile elektronik kelepçe kararı verebilmektedir. Belirlenen mesafeyi ihlal edildiğinde emniyete uyarı vermektedir.

Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerinde müracaatı alınan şiddet mağduru ve/veya beraberindeki çocuklarının barınma hizmetinden faydalandırılması için Kadın Konukevleri ile ortak çalışmalar yürütülmektedir. Kadın konukevleri, fiziksel, duygusal, cinsel, ekonomik ve sözlü istismara veya şiddete uğrayan kadınların, şiddetten korunması, psiko-sosyal ve ekonomik sorunlarının çözülmesi, güçlendirilmesi ve bu dönemde kadınların varsa çocukları ile birlikte ihtiyaçlarının da karşılanmak suretiyle geçici süreyle kalabilecekleri yatılı sosyal hizmet kuruluşlarıdır. Kadın Konukevlerinde **“Kadınların ekonomik, sosyal ve psikolojik açıdan güçlendirilmesi”** temel amaçtır.

YALNIZ DEĞİLSİNİZ, YANINIZDAYIZ.

KADIN CİNAYETLERİ NEDEN ARTIYOR

Medya haberlerine göre 2019 yılında 222 kadın, 2020 yılında 368 kadın öldürülmüş. Peki, kimler tarafından öldürülmüş? En yakınındaki kocası, abisi, babası ya da sevgilisi tarafından. Sebebi ise ayrılmak istemesi, kıskançlık ya da onun isteklerini yapmaması. Tabii ki şiddetin gerekçesi olmaz. Kabul edilebilir bir davranış değildir.

"Sevmek; sevdiği kişinin mutlu olması için kendi isteklerinden vazgeçmesidir."

Neden kadın cinayetlerinde bir artış var?

Demek ki bazı şeyleri yanlış yapıyoruz. Benim gözlemlediğim burada döngüsel nedensellik var.

Bu tarz olaylar medyada haber oldukça kadın korkmaya başladı, kendi hayatı ile ilgili karar almaktan korkar hâle geldi, bunu gören erkek daha çok korkutmaya başladı. Zorba davranışını artırdı. Kadın arayışa girerek ailesinden ve çevresinden yardım istedi, yasal haklarını kullanmaya çalıştı. Erkek tehditlerini artırdı. Hatta kadına "Haberlerde görüyorsun." diye hatırlatanlar bile oldu. Kadın daha çok korktu, karar alamadı. Erkek ise korkan kadın üzerinde egemenliğini daha çok hissettirdi, kontrolü kaybetmemek için

şiddeti daha da artırdı. Hatta cinayete kadar götürdü.

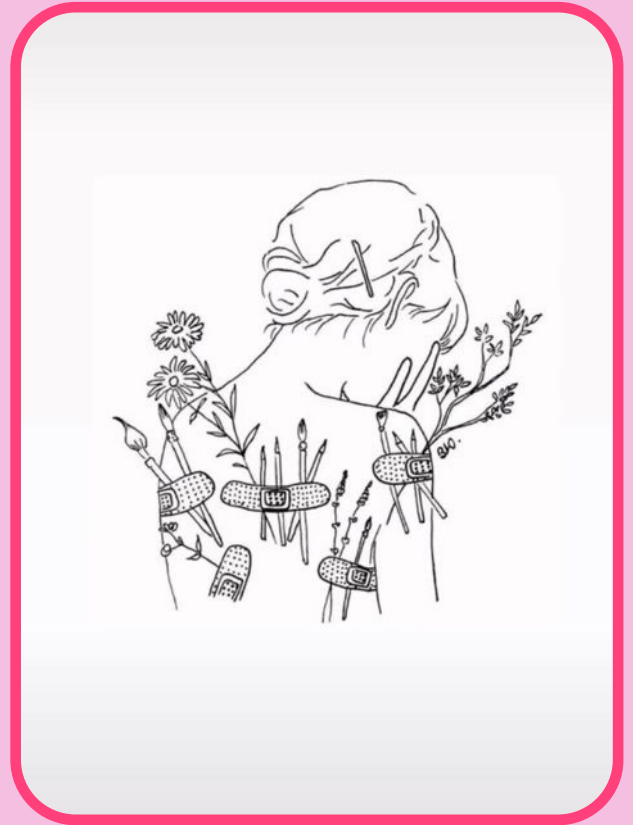
"Ne yapmalıyız. Nasıl dur?" deriz.

Aile içinde şiddet, döngüsel davranış örüntüsü oluşturur. **İlk aşama** birçok insanın 'şiddet' olarak bile görmediği "psikolojik şiddet" ile başlar. Kıskançlık sebebiyle baskı altında tutması, arkadaşları ile görüşmelerini engellemesi, ailesi ile görüştürmemesi, onur kırıcı sözler söylemesi, korkutması, sık eleştirmesi gibi davranışlarda bulunur. **İkinci aşamada** ise öfkesini kontrol edemez duruma gelir ve fiziksel şiddet uygulamaya başlar. Her defasında şiddeti niçin uyguladığı ile ilgili bahaneler sunar. **Üçüncü aşamada** kişi özür diler, pişmanlığını dile getirir, bir daha yapmayacağına dair söz verir. Daha sonra iyi davranma dönemi yaşanır Kendini affettirmek için hediyeler alır. Belirli bir süre sonra bunları unuttur. Yine **ilk aşamaya döner** ve tekrar baskı yapmaya başlar. Ardından fiziksel şiddet gelir bu döngü sürer gider. Kişi her defasında değişeceğini düşünür ama değişim olmaz.

Aile içinde şiddet döngüsel bir davranış hâlini aldıysa şiddete maruz kalan kişi o ortamdan uzaklaşmalıdır. Bu olumsuz davranışları görmezlikten gelmemelidir. Çocuklar için de sağlıklı bir ortamdır. “Çocuklarım için katlanmalıyım” düşüncesi yanlış olur. Çocuklar üzerinde duygusal şiddetin etkileri daha uzun sürer hatta bu etkiyi kendi çocuklarına da aktarır.

Öncelikle Kadınlara Sesleniyoruz:

- Sevgili ya da eş olarak seçtiğiniz erkeğin size değer veren saygı gösteren biri olmasına dikkat edin.
- Size vurmak için elini kaldırıyorsa, size küfür edip ve sizi tehdit ediyorsa o ortamdan uzaklaşın. Karşılık vermeyin, tartışmaya girmeyin.
- Erkeğin dili ile erkekle savaşımayın ya da erkeği değiştirmeye çalışmayın.
- Güvendiğiniz bir arkadaşınıza ya da ailenize konuyu anlatın.
- Yardım almaktan korkmayın (yasal ya da psikolojik destek).
- Kendinizi güvende hissetmiyorsanız “KADES” uygulamasını telefonunuza indirin.

Medyaya Sesleniyoruz:

- Kadın cinayetlerinde mağdurun yaşam şekli, kıyafeti, davranışı konu olmasın. Cinayet sebebi açıklanmasın. Onun yerine şiddeti uygulayanların sonraki pişmanlığını haber yapın; düştüğü durumu, toplumun onu dışlamasını, alınan cezayı, arkada kalan çocuklarının duygularını işleyin.
- Artık dizilerde, filmlerde maço erkeğin pirim yaptığı senaryolar olmasın. Kadın kabadayı erkeğe âşık olup onun peşinden sürünmesin.
- Diziler şiddeti içermesin, mafya dizileri olmasın.
- Özümüzü, bizi biz yapan değerlerimizi, ön plana çıkaran yapımlar olsun.
- Örnek bir aile ortamını içeren yapımlar olsun.

Topluma Sesleniyoruz:

- Aile ve okul ortamında eğitimle cinsiyetçi yaklaşım değiştirilsin, eşitlikçi yaklaşım benimsensin.
- Lütfen! Artık şiddet mağdurunun yaşam şekli, kıyafeti, yaptığı işi ön yargılı bir şekilde sorgulanmasın. “Su testisi su yolunda kırılır.”, “Öyle giymeseydi.”, “O saatte dışarıda ne işi vardı?” gibi sözler söylenmesin. Bu tarz söylemler şiddet davranışını artırır.
- Kadın ve erkek rol farklılıkları azalsın. Aile içi sorumlulukların paylaşılmasında “Bu iş kadının görevi” gözüyle bakılmasın.

Şiddet Meyilli Kişilere Sesleniyoruz;

Şiddetten sonrasını düşündün mü hiç?

- Eşini, çocuğunu, anneni-babanı kendinden uzaklaştırdın.
- Dostlarını, arkadaşlarını uzaklaştırdın.
- Sosyal statünü, prestijini ve saygınlığını kaybettin.
- Evden uzaklaştırıldın. Tek başına bir evde misin? Yoksa bir hapisane de misin?
- Bu öfkenin, şiddetin kaybedeni sen oldun.

**“Çocukları ile daha çok meşgul olan erkekler daha az saldırgan oluyorlar.
“(Çiğdem Kağıtçıbaşı)**

Babayı bu rolde gören erkek çocukları da daha merhametli ve paylaşımcı oluyor. Ve böylece yaşamda olumlu döngü başlıyor. Unutmayalım ki değişim önce kendimizle başlar.

HAZIRLAYAN:

ORHAN ÖKSÜZ

PDR BÖLÜM BAŞKANI

TOPLUMSAL ÇÖZÜME DAİR

Şiddet olgusu toplumsal ve küresel ölçekte önemli bir sağlık problemi hâline gelmiştir. Gerek fiziksel gerekse de ruhsal sağlık, şiddet içeren davranışlardan doğrudan etkilenmektedir. Özellikle aile içi şiddet, ruh sağlığı ile uğraşan uzmanların uzun mesailerini almakla birlikte çözüme ulaştırmakta zorlandıkları zor bir süreçtir. Fiziksel yaralar, zaman içerisinde iyileşme gösterse de ruhsal yaraların iyileşmesi bu kadar kolay olmamaktadır.

Yapılan araştırmalar, şiddet içeren davranışların birincil tanındıklar tarafından uygulandığı durumlarda iyileşmenin de bir o kadar zor olduğunu göstermektedir. Bu da aile içi iletişimin bireylerin kişilik gelişimi açısından ne kadar hayati olduğunu göstermektedir. Aile içi şiddet aslında kazananın olmadığı, herkesin kaybettiği bir süreçtir. Küçük yaştan itibaren ebeveynleri tarafından şiddet mağduru olan çocuklar en temelde güvenli bağ kurma noktasında sorunlar yaşamaktadır. Bir çiçeğin gelişimi için su ve güneş ışığı ne kadar gerekliyse bir çocuğun gelişimi için de ebeveynleriyle kurduğu güvenli bağlar hayati derecede kıy-

metlidir. Bu bağları kuramayan bir çocukta dünyanın güvensiz olduğu, sorunlarıyla başa çıkmada yetersiz olduğu ve şiddeti hak ettiği düşüncesiyle değersiz bir birey olduğuna dair düşünceler oluşur. Bu çocuklar kişiler arası ilişkilerinde genellikle içe kapanık, bağımlı, sorun çözme becerileri ve özgüveni düşük bir profil göstermektedir. Şiddet içeren davranışları bir sorun çözme becerisi olarak kabul eden çocuklarda da hırçınlık, öfke kontrol problemleri, madde bağımlılıkları, saldırgan tutum ve davranışlar gözlenmektedir.

Şiddeti uygulayan ebeveynlere baktığımız zaman da bu kişilerin büyük bir çoğunluğunun zamanında şiddet mağduru olduğunu görmekteyiz. İstek ve ihtiyaçlarını sağlıklı ifade edemedikleri ve temeldeki güvensizlik, değersizlik şemaları nedeniyle çoğu zaman şiddete başvurdıklarını gözlemliyoruz. Kısa vadede belki istedikleri sonuca kolay ulaşmaları sebebiyle işlevsel olan bu davranışlar, onların sağlıklı ve üretken bireyler olmalarını engellemekte, uyguladıkları şiddet içeren davranışlara bağımlı hâle getirmektedir.

Bu bağlamda şiddet olgusunun en kötü taraflarından biri de şiddet içeren davranışların tıpkı genetik aktarım gibi nesilden nesle aktarılmasıdır. Bu günün şiddet mağduru çocuklarının, yarının şiddeti aktif olarak uygulayan bireyler hâline geldiğini üzümlere görmekteyiz.

Peki şiddetle mücadelede neler yapmalıyız ya da nereden başlamalıyız ? Bu sorular son zamanlarda toplumumuzda daha yüksek sesle dillendirilmeye başlandı. Şiddetin toplumsal bir sorun olduğunu varsaydığımızı göre çözüm de yine toplumsal bir uzlaşma oluşturabilmekten geçmektedir. Gerçek çözümün; şiddet içerikli davranışların daha oluşmadan engellenmesi, önleyici, gelişimsel eylem ve politikaların hızlıca hayata geçirilmesiyle olacağı akıllardan çıkarılmamalıdır.

Hukuksal açıdan bakıldığında caydırıcı cezaların varlığı önemli olmakla birlikte mağdurların daha hızlı bir şekilde korunduğu, haklarını alabildikleri, bireyin hukuka güvendiği bir yapının inşa edilmesi gerekmektedir. Yine şiddet mağdurlarının sosyal devlet ilkesi gözetilerek ihtiyaçlarının hızlıca karşılandığı, özellikle ekonomik bağımsızlığı olmayan yetişkinlerin kendi ayakları üzerinde duracağı sistemlerin devreye konulduğu sağlıklı bir sistemin varlığı hayati derecede önem arz etmektedir. Aynı zamanda şiddeti uygulayan kişileri sadece cezalandırmak yerine onları sağlıklı bireyler haline getirmek için gerekli eğitim ve ruhsal yardımların da sunuluyor olması

şiddetin durması konusunda bir başka önemli noktadır.

Çocuk ve ergenlerin ruhsal gelişimlerinin korunması bağlamında şiddeti bir çözüm yolu olarak sunan oyunların, sosyal medya paylaşımlarının ve televizyon programlarının sıkı bir şekilde denetim altında tutulması şiddetin azaltılması konusunda kıymetli olacaktır.

Şiddetle mücadele konusunda belki de en etkili yöntem hiç kuşkusuz eğitimidir. İnsanlar doğdukları andan itibaren eğitim süreci içerisinde bulunur. Çocuğun ilk öğretmenleri de içinde bulunduğu çevre olacaktır. Ailelerin; çocuk gelişimi, gelişim dönemi özellikleri, aile içi iletişim, öfke kontrolü, duyguların tanımı, problem çözme becerileri vb. konularda eğitilmesi çocuğun ebeveynleriyle sağlıklı bir güven ilişkisi kurmasını pekiştirecektir.

Okullaşma süreciyle birlikte de müfredatların, akademik öğretimden çok, çocukların ruhsal gelişimlerinin desteklendiği, çağdaş kişilik hizmetleri çerçevesinde bireysel farklılıkların temel alındığı programlarla sağlıklı ve üretken bireyler yetiştiren bir eğitim sisteminin yapılandırılması gereklidir.

Unutmayalım ki şiddet toplumsal bir olgudur. Şiddet olgusu ortaya çıkmadan önleyici politikaların uygulandığı bir sistem, sağlıklı toplum için büyük önem arz etmektedir.

HÜLASE

Toplumda birçok insan şiddet içeren davranışlara çocukluk döneminde maruz kalmaya başlamaktadır. Bu durum doğup büyüdüğü evde olabileceği gibi okulda ya da mahallesinde de olabilmektedir.

Aile; bir çocukta özsevginin, özgüvenin ve özsaygının temellerinin atıldığı yerdir. Çocuğun değerli olduğunun hissettirildiği ortamdır. Kendini, çevresini, diğer canlıları seven bir gönül sevgi dolu bir yuvada yetişir. Sevgi dolu bir yuva ise birbirini seven ve birbirine saygı duyan anne baba ve çocuklardan oluşur.

Şiddeti önleme ailede başlar. Okul ve toplumla devam eder. Okullarımız akademik becerilerin öğrenildiği yerler kadar sosyalleşmenin, akran ilişkileriyle oluşmaya başladığı yerlerdir. Buradan hareketle öğrencilere akademik beceriler kadar sevgi, saygı ve iletişim becerilerinin kazandırılması faydalı olacaktır.

Medyaya; baktığımızda şiddet ve cinayet görsellerinin haber olarak verilmesi farkındalık oluşturup, şiddet ve cinayetleri azaltıyor mu yoksa insanların kafasında şiddet ve cinayetler normalleştiriyor mu? Araştırılması gereken bir konudur.

Medya şiddet olgusunu vurgulamak yerine biraz da şiddet ve cinayet fiilinden sonra kişilerin neler yaşandığı, kendilerinin ve yakınlarının hayatlarının nasıl tarumar olduğu üzerinde mi dursa?

Dizi, film sektörü şiddeti ön plana çıkaran yapımları biraz sansürlese mi? Aileyi, değerlerimizi, sevgiyi, saygıyı, hoş görüyü içeren söylem ve eylemlere bu dizi ve filmlerin içinde yer verilse, azda olsa bir şeyler değişmez mi?

Yasalara baktığımızda şiddete yönelik kanunlarımız ve sözleşmelerimiz mevcut. Şiddet mağdurlarını yasal olarak koruduğumuzu düşünüyoruz ama yine de şiddet mağdurlarını ve kadın cinayetlerini bolca duyuyoruz. Bir yerlerde eksiklikler var sanki.

Şiddet mağdurunu koruma tedbiri alırken şiddet uygulayanı ortada bir cinayet durumu yok ise çoğu zaman ifadesi alındıktan sonra serbest bırakıyoruz. Burada şiddet uygulayanlara dönük bir çalışma yapmak, dolayısıyla şiddeti ortadan kaldıracak bir sağaltım çalışması yapmak gerekmez mi?

Şiddet fark edildiği andan itibaren şiddet uygulayan kişi yasal olarak izlenmeli, şiddet uygulayan kişinin isteğine bırakılmaksızın kişiye bir sağaltım planı hazırlanmalı ve uzman kişilerce belirli bir plan program dâhilinde uygulanmalıdır. Uygulanan sağaltım programının sonucuna göre kişi hakkında bağlayıcılığı olan yasal kararlar alınmalıdır.

Bu çıkarımlara bir nebze kulak verildiğinde şiddet ile daha iyi baş edebileceğimizi düşünüyoruz.

**Seven bir gönöl, sevgi dolu bir yuvada yetişir.
Sevgi dolu gönüllerin yetişmesi için emek
veren tüm ebeveynlere, eğitimcilere, resmi
ve özel kuruluşlara, sivil toplum kuruluşlarına
ve tüm insanlığa sonsuz teşekkürler.**

Merkezefendi Rehberlik ve Araştırma Merkezi

Merkezefendi Rehberlik ve Araştırma Merkezi

Denizli ili Merkezefendi ilçesine hizmet vermek amacıyla 2016 yılında faaliyetine başlamıştır.

Kurumumuz Özel Eğitim Hizmetleri Bölümü ve Rehberlik Hizmetleri Bölümü olmak üzere iki alanda halkımıza ve okullarımıza hizmet vermektedir.

Adres
Bahçelievler
Mah. 3018 Sok. No2/A
Merkezefendi/DENİZLİ
Telefon
0258 377 377 4